

MINISTERUL APĂRĂRII AL REPUBLICII MOLDOVA

șoseaua Hîncești, 84, MD-2021, mun. Chișinău
Tel.+373 22 25-20-70; Fax.+373 25-22-93
e-mail: cancelariama@army.gov.md; web: www.army.md

Nr. 11/1659 din 23.11.2023
La nr. 18-69-11761 din 08.11.2023

Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării
Copie: Cancelaria de Stat

Ministerul Apărării a examinat proiectul de hotărâre *pentru aprobarea proiectului de lege pentru modificarea unor acte normative (aducerea cadrului legal în concordanță cu Legea nr. 48/2023 privind securitatea cibernetică), (număr unic 957/MDED/2023), autor - Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării și în limita competenței funcționale, comunicăm despre lipsa obiecțiilor și propunerilor.*

Secretar general al ministerului

Digitally signed by Cutie Igor
Date: 2023.11.23 13:26:29 EET
Reason: MoldSign Signature
Location: Moldova

Igor CUTIE

Ex.: Victor GOJA
email: victor.goja@army.md
tel.: 0-22-25-22-00

Document semnat electronic în conformitate cu Legea nr. 124 din 15.01.2022.
Verificarea semnăturii poate fi realizată la adresa: <https://msign.gov.md>

MINISTERUL AFACERILOR EXTERNE ȘI INTEGRĂRII EUROPENE
AL REPUBLICII MOLDOVA

MINISTRY OF FOREIGN AFFAIRS AND EUROPEAN INTEGRATION
OF THE REPUBLIC OF MOLDOVA

Str. 31 August 1989 80, MD-2012 Chișinău • Tel: (373 22) 578205 • Fax: (373 22) 232302 • <http://www.mfa.gov.md>

Nr. DI/3/041-13293 din 17.11.2023

La nr. 18-69-11761 din 8 noiembrie 2023

Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării
copie: Cancelaria de Stat

Ministerul Afacerilor Externe și Integrării Europene a examinat *proiectul Hotărârii Guvernului pentru aprobarea proiectului de lege pentru modificarea unor acte normative (aducerea cadrului legal în concordanță cu Legea nr. 48/2023 privind securitatea cibernetică) (număr unic 957/MDED/2023)* și, în limita competențelor funcționale, comunică lipsă de obiecții și propuneri

Mihai MÎȚU
Secretar General

Digitally signed by Mițu Mihail
Date: 2023.11.20 10:03:45 EET
Reason: MoldSign Signature
Location: Moldova

Ministerul Energiei
al Republicii Moldova

Nr. 10-2010 din 28 noiembrie 2023

La nr. 18-69-11761 din 08.11.2023

**Ministerul Dezvoltării
Economice și Digitalizării**

e-mail: secretariat@mded.gov.md

*Copie: **Cancelaria de Stat***

e-mail: cancelaria@gov.md

Cu referire la proiectul Hotărârii Guvernului *pentru aprobarea proiectului de lege pentru modificarea unor acte normative (aducerea cadrului legal în concordanță cu Legea nr. 48/2023 privind securitatea cibernetică) (număr unic 957/MDED/2023), autor - Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării, în limita competențelor funcționale, comunicăm lipsa obiecțiilor și/sau propunerilor.*

Ministrul Energiei

Digitally signed by Parlicov Victor
Date: 2023.11.28 11:45:45 EET
Reason: MoldSign Signature
Location: Moldova

Victor PARLICOV

Ex. Dorel Cojocari, tel.: (022) 250-346

MINISTERUL SĂNĂTĂȚII AL REPUBLICII MOLDOVA

Nr. 27/4514 din 29.11.2023

La Nr. 18-69-11761 din 08.11.2023

Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării

(secretariat@mded.gov.md)

Copie: Cancelaria de stat

(cancelaria@gov.md)

Prin prezenta, în urma examinării proiectului de hotărâre pentru aprobarea proiectului de lege pentru modificarea unor acte normative (aducerea cadrului legal în concordanță cu Legea nr. 48/2023 privind securitatea cibernetică) (număr unic 957/MDED/2023), autor - Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării, în limita competențelor funcționale, Ministerul Sănătății comunică lipsă de propuneri și obiecții.

Digitally signed by Nemerenco Ala
Date: 2023.12.01 15:11:19 EET
Reason: I AM Signer
Location: Moldova

Ministru

Ala NEMERENCO

Ex: Igor LEORDA
Tel: 022-262-160

Vitat:
A. Gasnag
L. Gordza

str. Vasile Alecsandri 2, MD-2009, mun. Chișinău
Tel. +373 22 268 818; e-mail: secretariat@ms.gov.md
www.ms.gov.md

Ministerul Infrastructurii
și Dezvoltării Regionale
al Republicii Moldova

Nr. 21-6041 din 28.11.2023

La nr. 18-69-11761 din 08.11.2023

**Ministerul Dezvoltării
Economice și Digitalizării**
e-mail: secretariat@mded.gov.md

Copie: **Cancelaria de Stat**
e-mail: cancelaria@gov.md

Urmare examinării a *proiectului de lege pentru modificarea unor acte normative (aducerea cadrului legal în concordanță cu Legea nr. 48/2023 privind securitatea cibernetică)*, **nr. unic 957/MDED/2023**, în limita competențelor funcționale, comunicăm lipsă de obiecții și propuneri.

Secretar general

Digitally signed by Țurcanu Angela
Date: 2023.11.28 10:12:34 EET
Reason: MoldSign Signature
Location: Moldova

Angela ȚURCANU

MINISTERUL MUNCII ȘI PROTECȚIEI SOCIALE AL REPUBLICII MOLDOVA

MINISTRY OF LABOR AND SOCIAL PROTECTION OF THE REPUBLIC OF MOLDOVA
МИНИСТЕРСТВО ТРУДА И СОЦИАЛЬНОЙ ЗАЩИТЫ РЕСПУБЛИКИ МОЛDOVA

str. Vasile Alecsandri 1, MD-2009, mun. Chisinau
Tel. +373 22 804-496, +373 22 804-497; e-mail: secretariat@social.gov.md, web: <https://social.gov.md>

07 decembrie 2023 nr.22/5066
la nr. 18-69-11761 din 8 noiembrie 2023

Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării

Ministerul Muncii și Protecției Sociale a examinat demersul nr. 18-69-11761 din 8 noiembrie 2023, referitor la avizare/expertiză proiectul de hotărâre pentru aprobarea proiectului de lege pentru modificarea unor acte normative (*aducerea cadrului legal în concordanță cu Legea nr. 48/2023 privind securitatea cibernetică*) (număr unic 957/MDED/2023), și conform competențelor funcționale comunică lipsa de obiecții și propuneri.

Secretar de stat

Digitally signed by Cușca Vasile
Date: 2023.12.07 14:46:33 EET
Reason: MoldSign Signature
Location: Moldova

Vasile CUȘCA

Ex. Octavian Prodan
Tel.0(22) 804-444
email: octavian.prodan@social.gov.md

MD 2004, mun. Chișinău, bd Ștefan cel Mare și Sfânt, 162, tel. 022 20 45 87, e-mail: cancelaria@mediu.gov.md

Nr. 13-05/2886 din 04.12.2023

la nr. 18-69-11761 din 08.11.2023

**Ministerul Dezvoltării Economice și
Digitalizării**

Copie: Cancelaria de Stat

În contextul examinării proiectului de hotărâre a Guvernului *pentru aprobarea proiectului de lege pentru modificarea unor acte normative (aducerea cadrului legal în concordanță cu Legea 48/2023 privind securitatea cibernetică) (număr unic 957/MDED/2023)*, Vă comunicăm lipsa propunerilor și obiecțiilor.

Ministru

Iordanca-Rodica IORDANOV

**SERVICIUL DE INFORMAȚII ȘI SECURITATE
AL REPUBLICII MOLDOVA**

MD-2004, Chișinău, bd. Ștefan cel Mare și Sfint, 166 tel. 022-239-625, fax 022-234-068, e-mail: sis@sis.md

„30” noiembrie 2023

Nr. E/13108

La scrisoarea Cancelariei de Stat
Nr. 18-69-11761 din 8 noiembrie 2023

**Ministerul Dezvoltării
Economice și Digitalizării**

Copie: Cancelaria de Stat

Serviciul de Informații și Securitate al Republicii Moldova a examinat proiectul de hotărâre *pentru aprobarea proiectului de lege pentru modificarea unor acte normative (aducerea cadrului legal în concordanță cu Legea nr. 48/2023 privind securitatea cibernetică) (număr unic 957/MDED/2023)*, și comunică următoarele.

1. Potrivit art. 4 alin. (2) din Legea nr. 48/2023, *Guvernul aprobă lista sectoarelor și subsectoarelor critice și, corespunzător, a tipurilor și categoriilor de persoane juridice care prestează servicii în sectoarele și subsectoarele respective, stabilește cadrul metodologic privind identificarea persoanelor juridice de drept public și a celor de drept privat ca fiind furnizori de servicii, precum și modul de întocmire, ținere și actualizare a listei furnizorilor de servicii.*

Prin urmare, în conformitate cu dispoziția legală citată *supra*, preponderent, trebuie ca Guvernul să aprobe lista sectoarelor și subsectoarelor, dar și tipurile și categoriile de persoane juridice care urmează să cadă sub incidența prevederilor Legii privind securitatea cibernetică, precum și cadrul metodologic de identificare a acestora. Astfel, completarea legilor sectoriale (Art. I – III, V, VII – XV, și XVIII – XXII) cu prevederile propuse prin care se stabilesc acele sectoare critice, contravine normei de la art. 4 alin. (2) din Legea nr. 48/2023.

2. La articolul IV din proiect (ce vizează modificarea **Legii nr.467/2003 cu privire la informatizare și la resursele informaționale de stat**):

În scopul asigurării continuității funcționării și rezilienței sistemelor și resurselor informaționale de stat, se propune completarea Legii nr. 467/2003 cu articolul 7⁷, cu următorul conținut:

„**Articolul 7⁷.** Păstrarea informațiilor din cadrul sistemelor și resurselor informaționale de stat în afara teritoriului Republicii Moldova

(1) Păstrarea informației din sistemele și resursele informaționale de stat în afara teritoriului Republicii Moldova, poate fi realizată doar pe teritoriul unui stat membru al Uniunii Europene, în baza unui acord interguvernamental.

(2) Condițiile și modul de păstrare a informației din sistemele și resursele informaționale de stat în afara teritoriului Republicii Moldova este stabilit de Guvern.”

3. Cu referire la articolul XIII din proiect (ce vizează modificarea Legii nr. 120/2017 cu privire la prevenirea și combaterea terorismului):

Potrivit pct. 9 din Capitolul 31 din Planul național de acțiuni pentru aderarea Republicii Moldova la Uniunea Europeană pe anii 2024-2027, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 829/2023, către finele anului 2025 urmează a fi adoptată Legea de transpunere a Directivei 2022/2257 privind reziliența entităților critice și de abrogare a Directivei 2008/114/CE a Consiliului.

Astfel, menționăm că potrivit art. 1, alin. (2) din Directiva 2022/2557, se impune o abordare coordonată a Directivei nominalizate cu Directiva 2022/2555, având în vedere relația dintre securitatea fizică și securitatea cibernetică a entităților critice.

În acest sens, urmează a se ține cont că, odată cu intrarea în vigoare a Legii menționate supra, autoritatea competentă în domeniul securității cibernetice, va informa despre încălcările legislației constatate în cadrul controlului exercitat asupra operatorilor obiectivelor de infrastructură critică privind modul în care aceștia respectă obligațiile de asigurare a securității cibernetice, atât Centrul Antiterorist, cât și autoritatea competentă în domeniul rezilienței entităților critice.

Cu respect,

Sergiu DRUȚĂ
Director adjunct

Digitally signed by Druță Sergiu
Date: 2023.11.30 13:59:00 EET
Reason: MoldSign Signature
Location: Moldova

**SERVICIUL TEHNOLOGIA INFORMAȚIEI
ȘI SECURITATE CIBERNETICĂ**

MD-2012 mun. Chișinău, Piața Marii Adunări Naționale, 1 IDNO 1003600096694
tel.: + 373 22 820 900, fax: + 373 22 250 522 e-mail: stisc@stisc.gov.md, itsec@itsec.gov.md

27.11.2023

1.4/1612/23

La nr. 19-8-69-11761 din 08.11.2023

Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării

Copie: Cancelaria de Stat

Prin prezenta, în ordinea examinării proiectului de *hotărâre pentru aprobarea proiectului de lege pentru modificarea unor acte normative (aducerea cadrului legal în concordanță cu Legea nr. 48/2023 privind securitatea cibernetică) (număr unic 957/MDED/2023)*, I.P. „Serviciul Tehnologia Informației și Securitate Cibernetică”, în limitele competenței funcționale, Vă comunică lipsa de obiecții sau propuneri.

Cu respect,

Digitally signed by Procop Diana
Date: 2023.11.27 15:58:00 EET
Reason: MoldSign Signature
Location: Moldova

Director

Alexandru COREȚCHI

*Ex.: Patranciuc Diana
Tel: 022 828-135*

Republic of Moldova, Chișinău, MD-2012, 134, Ștefan cel Mare și Sfânt Ave.
Phone: +373 22 820 026, email: office@egov.md, web: <http://www.egov.md>

Nr. 3007 – 258 din 28.11.2023
La nr. _____ din _____

**Ministerul Dezvoltării Economice
și Digitalizării**

copie: Cancelaria de Stat

Instituția publică „Agenția de Guvernare Electronică” (în continuare - AGE) a examinat *proiectul de hotărâre a Guvernului pentru aprobarea proiectului de lege pentru modificarea unor acte normative (aducerea cadrului legal în concordanță cu Legea nr. 48/2023 privind securitatea cibernetică) (număr unic 957/MDED/2023), autor - Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării, remis spre avizare, și, în limitele competențelor instituției, comunicăm că îl avizăm favorabil și nu avem obiecții sau propuneri în privința acestuia.*

Director adjunct

Andrei PRISACAR

Digitally signed by Prisacar Andrei
Date: 2023.11.29 15:34:24 EET
Reason: MoldSign Signature
Location: Moldova

*Ex.: Eduard Fricățel,
e-mail: eduard.fricatel@egov.md,
tel.: 0794 38 138*

AGENȚIA MEDICAMENTULUI
ȘI DISPOZITIVELOR MEDICALE

GUVERNUL
REPUBLICII MOLDOVA

Nr. Rg02 - 005180 din 24.11.2023
La Nr. 18-69-11761 din 08.11.2023

Ministerul Dezvoltării Economiei și Digitalizării

E-mail: secretariat@mded.gov.md
sergiu.florea@mded.gov.md

Copie: **Cancelaria de Stat a Republicii Moldova**
E-mail: cancelaria@gov.md

Prin prezenta, Agenția Medicamentului și Dispozitivelor Medicale comunică despre lipsa obiecțiilor la proiectul de hotărâre *pentru aprobarea proiectului de lege pentru modificarea unor acte normative* (aducerea cadrului legal în concordanță cu Legea nr. 48/2023 privind securitatea cibernetică) (**număr unic 957/MDED/2023**), autor - Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării.

Director general adjunct

Digitally signed by Gudima Lina
Date: 2023.11.24 18:03:47 EET
Reason: MoldSign Signature
Location: Moldova

Lina GUDIMA

Agencia Medicamentului și Dispozitivelor Medicale
Medicines and Medical Devices Agency

Republica Moldova, MD-2028, Chișinău, str. Korolenko, 2/1
tel. +373 22 884 301, e-mail: office@amdm.gov.md; Web: www.amdm.gov.md

AGENȚIA NAȚIONALĂ PENTRU
SIGURANȚA ALIMENTELOR

MD-2009, mun. Chișinău, str. M.Kogălniceanu, 63
Republica Moldova
Tel/fax. (+373 22) 26-46-40, 29-47-30
e-mail: info@ansa.gov.md, www.ansa.gov.md

НАЦИОНАЛЬНОЕ АГЕНТСТВО
ПО БЕЗОПАСНОСТИ ПИЩЕВЫХ
ПРОДУКТОВ

MD-2009, г. Кишинев, ул. М.Когэлничану, 63
Республика Молдова
Тел/факс. (+373 22) 26-46-40, 29-47-30
e-mail: info@ansa.gov.md, www.ansa.gov.md

Nr. 10-5665 din "28" 11 2023

La nr. _____ din "____" _____ 20____

Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării
secretariat@mded.gov.md

copie: **Cancelaria de Stat**
cancelaria@gov.md

Prin prezenta, Agenția Națională pentru Siguranța Alimentelor, ca urmare a examinării scrisorii Cancelariei de Stat nr.18-69-11761 din 8 noiembrie 2023 (intrare nr.469C din 09.11.23) privind avizarea proiectului de hotărâre *pentru aprobarea proiectului de lege pentru modificarea unor acte normative (aducerea cadrului normativ în concordanță cu Legea nr.48/2023 privind securitatea cibernetică (număr unic 957/MDED/AGE/2023), în limita competențelor funcționale, comunică despre lipsa de propuneri și obiecții.*

Director general

Radu MUSTEATA

Ex. Viorica Botnari
Tel (022)264-675
Email. viorica.botnari@ansa.gov.md

Ministerul Afacerilor Interne al Republicii Moldova
Ministry of Internal Affairs of the Republic of Moldova

MD 2012, mun. Chișinău, bd. Ștefan cel Mare, 75 tel. (373-22) 255-830, fax. (373-22) 255-236 email: mai@mai.gov.md
www.mai.gov.md c/d 210105010370133, Ministerul Finanțelor, Trezoreria de Stat IDNO 1006601000130

Nr. 44/22 – 101 din 11 ianuarie 2024
La nr. 11/2 - 48 din 3 ianuarie 2024

Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării

Ministerul Afacerilor Interne a examinat repetat proiectului de lege pentru modificarea unor acte normative (aducerea cadrului legal în concordanță cu Legea nr. 48/2023 privind securitatea cibernetică) (număr unic 957/MDED/2023), autor - Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării.

Prin scrisoarea nr. 44/22 – 5377 din 27.11.2023 au fost expuse obiecțiile ministerului cu referire la proiect.

În contextul celor relatate și luând în considerație că propunerile au fost acceptate, se comunică despre lipsa propunerilor sau obiecțiilor în privința acestuia.

Secretar de stat

Digitally signed by Cecoltan Andrei
Date: 2024.01.11 14:16:06 EET
Reason: MoldSign Signature
Location: Moldova

Andrei CECOLTAN

MINISTERUL APĂRĂRII AL REPUBLICII MOLDOVA

șoseaua Hîncești, 84, MD-2021, mun.Chișinău
Tel.+373 22 25-20-70; Fax.+373 25-22-93
e-mail: cancelariama@army.gov.md; web: www.army.md

Nr. 11/38 din 15.01.2024

La nr. 11/2-48 din 03.11.2024

Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării

Ministerul Apărării a examinat repetat proiectul de hotărâre *pentru aprobarea proiectului de lege pentru modificarea unor acte normative (aducerea cadrului legal în concordanță cu Legea nr. 48/2023 privind securitatea cibernetică), (număr unic 957/MDED/2023), autor - Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării și în limita competenței funcționale, comunicăm despre lipsa obiecțiilor și propunerilor.*

Secretar de stat

Digitally signed by Plop Sergiu
Date: 2024.01.16 07:44:22 EET
Reason: MoldSign Signature
Location: Moldova

Sergiu PLOP

Ex.: Victor GOJA
email: victor.goja@army.md
tel.: 0-22-25-22-00

Document semnat electronic în conformitate cu Legea nr. 124 din 15.01.2022.
Verificarea semnăturii poate fi realizată la adresa: <https://msign.gov.md>

MINISTERUL AFACERILOR EXTERNE ȘI INTEGRĂRII EUROPENE
AL REPUBLICII MOLDOVA

MINISTRY OF FOREIGN AFFAIRS AND EUROPEAN INTEGRATION
OF THE REPUBLIC OF MOLDOVA

Str. 31 August 1989 80, MD-2012 Chișinău • Tel: (373 22) 578205 • Fax: (373 22) 232302 • <http://www.mfa.gov.md>

Nr. DI/3/041-217 din 10 ianuarie 2024

La nr. 11/2-48 din 03 ianuarie 2024

Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării

Ministerul Afacerilor Externe și Integrării Europene a examinat repetat *proiectul definitivat de lege pentru modificarea unor acte normative (aducerea cadrului legal în concordanță cu Legea nr. 48/2023 privind securitatea cibernetică) (număr unic 957/MDED/2023)* și, în limita competențelor funcționale, comunică lipsa de obiecții și propuneri, reiterând astfel poziția MAEIE expusă prin avizul Nr. DI/3/041-13293 din 17 noiembrie 2023.

Digitally signed by Mițu Mihail
Date: 2024.01.11 16:58:35 EET
Reason: MoldSign Signature
Location: Moldova

Mihai MÎȚU
Secretar General

Ministerul Energiei
al Republicii Moldova

Nr. 10-81 din 12 ianuarie 2024
La nr. 11/2-48 din 3 ianuarie 2024

Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării

e-mail: secretariat@mded.gov.md

sergiu.florea@mded.gov.md

*Copie: **Cancelaria de Stat***

e-mail: cancelaria@gov.md

Prin prezenta, cu referire la proiectului de lege pentru modificarea unor acte normative (aducerea cadrului legal în concordanță cu Legea nr. 48/2023 privind securitatea cibernetică), expediat repetat spre avizare/expertizare (**număr unic 957/MDED/2023**), autor – Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării, Ministerul Energiei comunică lipsa obiecțiilor și/sau propunerilor.

Ministru

Digitally signed by Parlicov Victor
Date: 2024.01.12 15:52:20 EET
Reason: MoldSign Signature
Location: Moldova

Victor PARLICOV

*Ex: Arina Postovan
tel: 0 22 250 682*

MINISTERUL SĂNĂTĂȚII AL REPUBLICII MOLDOVA

Nr. 18/223 din 18.01.2024

La nr. 11/2-48 din 03.01.2024

Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării al Republicii Moldova

E-mail: cancelaria@mded.gov.md

Cancelaria de Stat

E-mail: cancelaria@gov.md

Ministerul Sănătății a examinat proiectul de hotărâre pentru aprobarea proiectului de lege pentru modificarea unor acte normative (aducerea cadrului legal în concordanță cu Legea nr. 48/2023 privind securitatea cibernetică) (număr unic 957/MDED/2023) și, în limita competențelor funcționale, comunică susținerea acestuia, cu următoarele propuneri, conform domeniului de competență.

La Art. I. din proiect, pentru modificarea Legii nr. 1456/1993 cu privire la activitatea farmaceutică:

- 1) pct. 2, în alineatul (2)¹ propus, după cuvintele „persoanele juridice” se completează cu cuvintele „și fizice”;
- 2) pct. 3, în alineatul (4)¹ propus:
 - 2.1) după cuvintele „persoanele juridice” se completează cu cuvintele „și fizice”;
 - 2.2) cuvântul „creării” se substituie cu cuvântul „dezvoltării”.

La Art. XII. din proiect, pentru modificarea Articolului 16 din Legea nr. 102/2017 cu privire la dispozitivele medicale, se propune completarea cu alineatele (1)¹ și (1)², relevantă fiind includerea conținutului alineatelor (3)¹ și (3)² după alineatul (1), și nu după alineatul (3).

Secretar de stat

Digitally signed by Gasnaș Alexandru
Date: 2024.01.18 17:20:49 EET
Reason: MoldSign Signature
Location: Moldova

Alexandru GASNAȘ

Ex.: Dorina Florea, Tel.: (022) 268 842

str. Vasile Alecsandri 2, MD-2009, mun. Chișinău
Tel. +373 22 268 818; e-mail: secretariat@ms.gov.md
www.ms.gov.md

Ministerul Infrastructurii
și Dezvoltării Regionale
al Republicii Moldova

Nr.21/1-96 din 09 ianuarie 2024
La nr.11/2-48 din 03 ianuarie 2024

**Ministerul Dezvoltării
Economice și Digitalizării**
e-mail: secretariat@mded.gov.md

Copie: **Cancelaria de Stat**
e-mail: cancelaria@gov.md

Ca urmare a examinării repetate a *proiectului de lege pentru modificarea unor acte normative (aducerea cadrului legal în concordanță cu Legea nr.48/2023 privind securitatea cibernetică) (număr unic 957/MDED/2023)*, în limitele competențelor funcționale, comunicăm lipsa obiecțiilor și propunerilor pe marginea proiectului definitivat.

Secretar general

Digitally signed by Țurcanu Angela
Date: 2024.01.09 19:34:41 EET
Reason: MoldSign Signature
Location: Moldova

Angela ȚURCANU

ex.: *Silvia Muntean*
tel.: 022250672
e-mail: silvia.muntean@midr.gov.md

MINISTERUL
MEDIULUI
AL REPUBLICII MOLDOVA

MINISTRY
OF ENVIRONMENT
OF THE REPUBLIC OF MOLDOVA

A. Cuzcã
S. Florescu
M. Melnic

MD 2004, mun. Chișinău, bd Ștefan cel Mare și Sfânt, 162, tel. 022 20 45 87, e-mail: cancelaria@mediu.gov.md

Nr. 13-05/98 din 16.01.2024

la nr. 11/2-48 din 09.01.2024

Ministerul Dezvoltării Economice și
Digitalizării

În contextul examinării repetate a proiectului de hotărâre a Guvernului pentru aprobarea proiectului de lege pentru modificarea unor acte normative (aducerea cadrului legal în concordanță cu Legea 48/2023 privind securitatea cibernetică) (număr unic 957/MDED/2023), Vă comunicăm lipsa propunerilor și obiecțiilor.

Secretar de stat

Grigore STRATULAT

MINISTERUL DEZVOLTĂRII ECONOMICE ȘI DIGITALIZĂRII AL REPUBLICII MOLDOVA			
Nr. de intrare	312		
Indexul	" 16 " 01 2024		

MINISTERUL MUNCII ȘI PROTECȚIEI SOCIALE AL REPUBLICII MOLDOVA

MINISTRY OF LABOR AND SOCIAL PROTECTION OF THE REPUBLIC OF MOLDOVA
МИНИСТЕРСТВО ТРУДА И СОЦИАЛЬНОЙ ЗАЩИТЫ РЕСПУБЛИКИ МОЛДОВА

str. Vasile Alecsandri 1, MD-2009, mun. Chisinau
Tel. +373 22 804-496, +373 22 804-497; e-mail: secretariat@social.gov.md, web: <https://social.gov.md>

*Cușca
Plorea*

12 ianuarie 2023 nr.22/178

la nr. 11/2-48 din 03 ianuarie 2024

✓ **Ministerul Dezvoltării Economice și
Digitalizării**

Ministerul Muncii și Protecției Sociale a examinat demersul nr. 11/2-48 din 3 ianuarie 2024, referitor la avizare/expertizare a proiectului definitivat de lege pentru modificarea unor acte normative (aducerea cadrului legal în concordanță cu Legea nr. 48/2023 privind securitatea cibernetică), nr. unic: **957/MD/2023**, și conform competențelor funcționale comunică lipsa de obiecții și propuneri.

Secretar general adjunct

Cristina JANDIC

Ex. Octavian Prodan
Tel.0(22) 804-444
email: octavian.prodan@social.gov.md

MINISTERUL DEZVOLTĂRII ECONOMICE ȘI DIGITALIZĂRII AL REPUBLICII MOLDOVA	
Nr. de intrare	345
Indexul	14
"	01
"	2024

AGENȚIA NAȚIONALĂ PENTRU
SIGURANȚA ALIMENTELOR

MD-2009, mun. Chișinău, str. M.Kogălniceanu, 63
Republica Moldova
Tel/fax. (+373 22) 26-46-40, 29-47-30
e-mail: info@ansa.gov.md, www.ansa.gov.md

НАЦИОНАЛЬНОЕ АГЕНТСТВО
ПО БЕЗОПАСНОСТИ ПИЩЕВЫХ
ПРОДУКТОВ

MD-2009, г. Кишинев, ул. М.Когăлничану, 63
Республика Молдова
Тел/факс. (+373 22) 26-46-40, 29-47-30
e-mail: info@ansa.gov.md, www.ansa.gov.md

Nr. 15-195 din "16" 01 2024

La nr. _____ din " " 20__

Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării
secretariat@mded.gov.md

Prin prezenta, Agenția Națională pentru Siguranța Alimentelor, ca urmare a examinării scrisorii Ministerului Dezvoltării Economice și Digitalizării nr.11/2-48 din 03.01.2024 (intrare nr.115C din 09.01.24) privind avizarea repetată a proiectului de hotărâre *pentru aprobarea proiectului de lege pentru modificarea unor acte normative (aducerea cadrului legal în concordanță cu Legea nr.48/2023 privind securitatea cibernetică (număr unic 957/MDED/AGE/2023)*, prin prisma domeniilor de competență comunică despre lipsa de propuneri și obiecții.

Director general

Radu MUSTEATA

Ex. Viorica Botnari
Tel (022)264-675
Email: viorica.botnari@ansa.gov.md

**SERVICIUL DE INFORMAȚII ȘI SECURITATE
AL REPUBLICII MOLDOVA**

MD-2004, Chișinău, bd. Ștefan cel Mare și Sfint, 166 tel. 022-239-625, fax 022-234-068, e-mail: sis@sis.md

„16” ianuarie 2024

Nr. E/370

La Nr. 11/2-48 din 03.01.2024

**Ministerul Dezvoltării
Economice și Digitalizării**

Serviciul de Informații și Securitate al Republicii Moldova a examinat repetat proiectul de lege *pentru modificarea unor acte normative (aducerea cadrului legal în concordanță cu Legea nr. 48/2023 privind securitatea cibernetică) (număr unic 957/MDED/2023)*, și comunică despre lipsa obiecțiilor și propunerilor.

Cu respect,

Alexandru MUSTEAȚA
Director

Digitally signed by Musteata Alexandru
Date: 2024.01.16 13:38:40 EET
Reason: MoldSign Signature
Location: Moldova

**SERVICIUL TEHNOLOGIA INFORMAȚIEI
ȘI SECURITATE CIBERNETICĂ**

MD-2012 mun. Chișinău, Piața Marii Adunări Naționale, 1 IDNO 1003600096694
tel.: + 373 22 820 900, fax: + 373 22 250 522 e-mail: stisc@stisc.gov.md, itsec@itsec.gov.md

15.01.2024

1.4/118/24

La nr. 11/2-48 din 03.01.2024

Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării

Prin prezenta, în ordinea examinării repetate a proiectului de Lege *pentru modificarea unor acte normative (aducerea cadrului legal în concordanță cu Legea nr. 48/2023 privind securitatea cibernetică)* (număr unic 957/MDED/2023), I.P. „Serviciul Tehnologia Informației și Securitate Cibernetică”, în limitele competenței funcționale, Vă comunică lipsa de obiecții sau propuneri.

Cu respect,

Digitally signed by Corețchi Alexandru
Date: 2024.01.17 18:27:31 EET
Reason: MoldSign Signature
Location: Moldova

Director

Alexandru COREȚCHI

Ex.: Patranciuc Diana
Tel: 022 828-135

REPUBLICA MOLDOVA
COMISIA NAȚIONALĂ a PIETEI FINANCIARE

Nr. 03-4/122 din 17 ianuarie 2024

La nr. 11/2-48 din 03.01.2024

**Ministerul Dezvoltării
Economice și Digitalizării**
secretariat@mded.gov.md

copie: **Cancelaria de Stat**
cancelaria@gov.md

Re: avizarea proiectului de lege (număr unic 957/MDED/2023)

Comisia Națională a Pieței Financiare (CNPF), potrivit prerogativelor conferite de Legea cadru (nr. 192/1998), a examinat repetat proiectul de lege pentru modificarea unor acte normative (aducerea cadrului legal în concordanță cu Legea nr. 48/2023 privind securitatea cibernetică).

În consecință, exprimăm convingerea că este imperativ să se reevalueze abordările și argumentele expuse de către CNPF anterior prin scrisoarea nr. 03-4/3451 din 29.11.2023.

În susținerea argumentelor prezentate anterior, observăm că, potrivit art. 1 alin. (2) din Regulamentul UE 2022/2554 privind reziliența operațională digitală a sectorului financiar, în ceea ce privește entitățile financiare identificate drept entități esențiale sau importante în temeiul normelor naționale care transpun articolul 3 din Directiva (UE) 2022/2555 privind măsuri pentru un nivel comun ridicat de securitate cibernetică în Uniune (transpusă în legislația națională prin Legea nr. 48/2023), regulamentul prenotat este considerat un act juridic sectorial al Uniunii în sensul articolului 4 din directiva respectivă.

În aceeași ordine de idei, în corespundere cu considerentul (28) și art. 4 alin. (1) din Directiva 2022/2555, regulile referitoare la gestionarea riscurilor în ceea ce privește securitatea cibernetică, precum și obligațiile de raportare, supraveghere și aplicare a legii, nu ar trebui să se aplice entităților financiare care fac obiectul Regulamentului UE 2022/2554 privind reziliența operațională digitală a sectorului financiar.

În această conjunctură, Regulamentul UE 2022/2554 se aplică, inclusiv, operatorilor de locuri de tranzacționare, dar și contrapărților centrale (*art. 2 alin. (1)*).

Prin urmare, în rezumat, având în vedere clauzele conform cărora prevederile semnalate ale Directivei în cauză sunt destinate entităților neincluse în actele juridice sectoriale ale Uniunii, proiectul urmează a fi supus unei revizuirii în lumina acestor considerații.

Cu respect,

Digitally signed by Budianschi Dumitru
Date: 2024.01.17 17:47:43 EET
Reason: MoldSign Signature
Location: Moldova

Dumitru BUDIANSCHI,
PREȘEDINTE

AGENȚIA MEDICAMENTULUI
ȘI DISPOZITIVELOR MEDICALE

GUVERNUL
REPUBLICII MOLDOVA

Nr. Rg02-000056 din 10.01.2024

**Ministerul Dezvoltării Economice și
Digitalizării al Republicii Moldova**

E-mail: secretariat@mded.gov.md

Urmare a solicitării privind avizarea/expertizarea repetată a proiectului definitivat de lege pentru modificarea unor acte normative (aducerea cadrului legal în concordanță cu Legea nr. 48/2023 privind securitatea cibernetică), **nr. unic: 957/MDED/2023**, Agenția Medicamentului și Dispozitivelor Medicale prezintă lipsa obiecțiilor.

Director general

Digitally signed by Guțu Dragoș
Date: 2024.01.10 13:05:49 EET
Reason: MoldSign Signature
Location: Moldova

Dragoș GUȚU

**Agenția Medicamentului și Dispozitivelor Medicale
Medicines and Medical Devices Agency**

Republica Moldova, MD-2028, Chișinău, str. Korolenko, 2/1
tel. +373 22 884 301, e-mail: office@amdm.gov.md; Web: www.amdm.gov.md

Nr. 01-2024/58
La nr. 11/2 - 48 din 03.01.2024

15.01. 2024

Dlui Mihail LUPAȘCU,
Secretar de stat,
Ministerul Dezvoltării
Economice și Digitalizării

Stimate dle Secretar de stat,

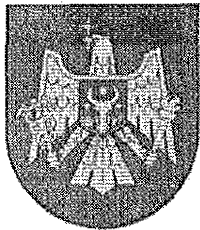
Prin prezenta, Agenția Națională pentru Reglementare în Comunicații Electronice și Tehnologia Informației Vă comunică despre lipsa de obiecții și propuneri la proiectul definitivat de lege pentru modificarea unor acte normative (aducerea cadrului legal în concordanță cu Legea nr. 48/2023 privind securitatea cibernetică) (**număr unic 957/MDED/2023**), examinat în limita competențelor.

Cu respect,

Director

Sergiu GAIBU

Ex. Ala Baidauz,
tel: 022251312

Republica Moldova

Agenția Națională pentru Reglementare în Energetică
ANRE

str. Alexandr Pușkin, 52/A, MD 2005 Chișinău, Tel: 022 823 955, anre@anre.md, <http://www.anre.md>

nr. 12.1.234 din 15.01.2024

la nr. 11/2-48 din 03.01.2024

Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării al RM

MD-2012, mun. Chișinău, Piața Marii Adunări Naționale, nr. 1

e-mail: secretariat@mded.gov.md

Agenția Națională pentru Reglementare în Energetică (ANRE) a examinat proiectul de lege pentru modificarea unor acte normative (aducerea cadrului legal în concordanță cu Legea nr. 48/2023 privind securitatea cibernetică, remis spre avizare de către Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării al Republicii Moldova (**număr unic 957/MDED/2023**), și în limitele competențelor atribuite, ANRE intervine cu următoarele obiecții și propuneri.

Nota informativă și Analiza Impactului de Reglementare la proiectul de lege pentru modificarea unor acte normative, nu conțin informații privind impactul economico-financiar asupra autorităților de drept privat (operatorilor de servicii), în special asupra tarifelor.

Cu referire la art. IX din proiectul de lege pentru modificarea unor acte normative, ținem să menționăm că majoritatea operatorilor din domeniul serviciului public de alimentare cu apă și de canalizare nu dispun de personal calificat în domeniul cibernetic, or, luând în considerare că veniturile acestora sunt reglementate, ultimii nu vor putea implementa prevederile legii în cazul în care nu vor fi prevăzute expres mijloacele financiare și sursele în aceste scopuri.

Astfel, urmează a fi implementate sisteme informaționale, organizate seminare de instruire a operatorilor în domeniul securității cibernetică. În acest sens, considerăm necesar și oportun de estimat cheltuielile necesare pentru îndeplinirea obligațiilor de asigurare cibernetică, de punere a acesteia în aplicare și de alte acte normative care stabilesc cerințe specifice de securitate a rețelelor și sistemelor informatice, de către operatorii serviciului public de alimentare cu apă și de canalizare, sursele de finanțare. Dacă se prevede finanțarea acestor activități din tarife, este iminentă determinarea impactului asupra tarifelor prin prisma riscurilor și eficienței economice.

Veaceslav UNTILA
Director General

APARATUL PREȘEDINTELUI REPUBLICII MOLDOVA

Bd. Ștefan cel Mare și Sfânt, nr. 154, MD-2073 Chișinău
www.presedinte.md

15 ianuarie 2024

2/2-06-37

Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării
sergiu.florea@mded.gov.md

copie: **Cancelaria de Stat**
cancelaria@gov.md

Aparatul Președintelui Republicii Moldova, a examinat proiectul definitivat de lege pentru modificarea unor acte normative (*aducerea cadrului legal în concordanță cu Legea nr. 48/2023 privind securitatea cibernetică*), **număr unic 957/MDED/2023**, și, în limitele competenței funcționale, comunică lipsa de obiecții și propuneri și susține promovarea acestuia.

Digitally signed by Tonu Lilia
Date: 2024.01.15 17:09:44 EET
Reason: MoldSign Signature
Location: Moldova

Lilia TONU,
Secretar general adjunct

MINISTERUL FINANTELOR
AL REPUBLICII MOLDOVA

04.12.2023 nr. 07/3-03-268/1800

La nr. 18-69-11761 din 08.11.2023

număr unic 957/MDED/2023

*Referitor la avizarea/expertizarea proiectului de hotărâre
pentru aprobarea proiectului de lege pentru modificarea unor acte normative
(aducerea cadrului legal în concordanță cu Legea nr.48/2023 privind securitatea cibernetică).*

Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării
e-mail: secretariat@mded.gov.md

Copie: Cancelaria de Stat
e-mail: cancelaria@gov.md

Ministerul Finanțelor a examinat proiectul de hotărâre pentru aprobarea proiectului de lege pentru modificarea unor acte normative (aducerea cadrului legal în concordanță cu Legea nr.48/2023 privind securitatea cibernetică), (număr unic 957/MDED/2023), remis spre avizarea/expertizarea de către Cancelaria de Stat nr.18-69-11761 din 08 noiembrie 2023, și comunică următoarele.

În sinteza obiecțiilor și propunerilor (recomandărilor) la proiectul de lege, se indică neacceptarea propunerii de a revedea/ajusta mărimea procentului stabilit pentru sporul cu caracter specific pentru personalul Agenției pentru Securitate Cibernetică. Propunerea autorului privind includerea acestei norme în Art.XVII ce ține de *stabilirea sporului cu caracter specific în mărime de 200%-600%* din salariul de bază a angajaților Agenției *nu poate fi susținută*, dat fiind faptul că această normă va crea inechitate între personalul altor instituții bugetare care activează în condiții similare, ceea ce presupune o deviere de la unul din principiile sistemului unitar de salarizare – „nediscriminare, echitate și coerență, în sensul asigurării tratamentului egal și a remunerării egale pentru munca de valoare egală”.

Reieșind din cele relatate, considerăm necesar de a examina costurile aferente proiectului în corelare cu alocațiile bugetare acceptate în cadrul elaborării proiectului bugetului de stat pentru anul 2024 și estimărilor pe anii 2025-2026. Astfel, în conformitate cu proiectul legii bugetului de stat pentru anul 2024, aprobat în ședința Guvernului din 1 decembrie 2023, la subprogramul 1504 „Tehnologii informaționale” au fost aprobate cheltuieli în sumă de 15 000,0 mii lei (inclusiv cheltuieli de personal 12 449,2 mii lei pentru 49 unități de personal/calculat pentru 9 luni).

Conform prevederilor art.17 alin. (2) din Legea finanțelor publice și responsabilității bugetar-fiscale nr.181/2014, pe parcursul anului bugetar nu pot fi puse în aplicare decizii care conduc la majorarea cheltuielilor bugetare, dacă impactul financiar al acestora nu este prevăzut în buget, iar conform art.131 alin. (6) din Constituția RM, nici o cheltuială bugetară nu poate fi aprobată fără stabilirea sursei de finanțare.

Totodată, este de menționat că prevederile art.3 alin.(1) din Legea nr.48/2023 privind securitatea cibernetică stabilește că legea în cauză se aplică persoanelor juridice care furnizează servicii în unul sau mai multe dintre sectoarele sau subsectoarele critice, stabilite de către Guvern. Ținând cont de faptul că Guvernul nu a stabilit, deocamdată, lista sectoarelor sau subsectoarelor critice, care să ofere claritate asupra căror domenii specifice se va aplica legea prenotată, actualmente nu pot fi evaluate și identificate legile sectoriale care necesită intervenții pentru a le aduce în concordanță cu legea respectivă.

Concomitent, remarcăm că Directiva (UE) 2022/2555, care este transpusă prin Legea nr.48/2023, stabilește în Anexa I “Sectoarele cu o importanță critică ridicată” și în Anexa II „Alte sectoare de importanță critică”, precum și tipul entităților aferente acestor sectoare. Respectiv, în Anexa nr. 1 se identifică sectorul bancar și infrastructurile pieței financiare, precum și entitățile aferente acestora, cum sunt instituțiile de credit (băncile), operatorii de locuri de tranzacționare și contrapărțile centrale.

Conform alin. (28) din preambulul Directivei 2022/2555, dispozițiile acestei Directive privind gestionarea riscurilor în materie de securitate cibernetică și obligațiile de raportare, supraveghere și aplicarea legii, nu ar trebui să se aplice entităților financiare care fac obiectul Regulamentului UE 2022/2554 privind reziliența operațională digitală a sectorului financiar, acesta fiind considerat un act juridic sectorial specific entităților financiare.

În acest context, atragem atenția că potrivit art.2 alin. (1) din Regulamentul 2022/2554, acesta se aplică instituțiilor de credit (băncile), operatorilor de locuri de tranzacționare și contrapărților centrale. Astfel, considerăm că asupra eventualelor intervenții pe legile specifice din domeniul financiar (Legea nr.202/2017, Legea nr.171/2012, și alte legi după caz) urmează a se reveni după transpunerea în legislația națională a Regulamentului 2022/2554, precum și după o analiză și evaluare a modului de aplicare corelată a celor 2 acte UE în legislația națională.

În concluzie, ținând cont de finanțarea prudentă a cheltuielilor bugetare, proiectul de lege și documentele aferente urmează a fi revizuite prin prisma celor expuse mai sus.

Secretar de Stat

Digitally signed by Golban Olga
Date: 2023.12.07 21:44:18 EET
Reason: MoldSign Signature
Location: Moldova

Olga GOLBAN

Executor: Marina Chiriac
tel.: (022) 262-739
e-mail: marina.chiriac@mf.gov.md

Ministerul Afacerilor Interne al Republicii Moldova
Ministry of Internal Affairs of the Republic of Moldova

MD-2012, mun. Chișinău, bd. Ștefan cel Mare, 75 tel: 255-676, 255-440, fax: 255-220

Nr. 44/22 – 5377 din 27 noiembrie 2023

La nr. 18-69-11761 din 08.11.2023

Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării
copie: Cancelaria de Stat

Ministerul Afacerilor Interne a examinat proiectul hotărârii Guvernului pentru aprobarea proiectului de lege pentru modificarea unor acte normative (aducerea cadrului legal în concordanță cu Legea nr. 48/2023 privind securitatea cibernetică) (număr unic 957/MDED/2023), autor - Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării și, reieșind din limitele competențelor funcționale, comunică în ordinea argumentelor ce succed.

La Art. XIII din proiectul de lege, unde sunt propuse modificări la Legea nr. 120/2017 cu privire la prevenirea și combaterea terorismului, noțiunea „obiectiv al infrastructurii critice” se propune a fi expusă cu următorul cuprins:

„obiectiv al infrastructurii critice - obiectiv de importanță vitală din domeniul administrației publice, tehnologiei informației și comunicațiilor electronice și poștale, de infrastructură, energetică, din sfera social-economică, sănătății, cultural-educativă, industrială, ecologică și din sistemul informațional al țării în ansamblu, inclusiv infrastructura complexului militar și de apărare al organelor de forță, ce include sisteme interconectate și interdependente, esențiale pentru siguranța, securitatea, bunăstarea socială și economică a statului, perturbarea sau distrugerea căruia poate provoca pierderi de servicii esențiale, pericol pentru viața și sănătatea oamenilor, efecte negative asupra mediului.”.

În acest sens, indicăm că, definiția propusă de autor, deși este cuprinzătoare, nu subliniază suficient aspectele legate de interconectivitatea și interdependența sistemelor în cadrul infrastructurii critice. Într-un peisaj global, tot mai interconectat, această omisiune poate genera lacune în înțelegerea și gestionarea riscurilor.

Prin includerea explicită a interconectivității și interdependenței, definiția devine mai relevantă și reflectă mai bine complexitatea și realitățile actuale ale infrastructurilor critice. Acest lucru este important pentru înțelegerea modului în care diferite sisteme influențează și depind unul de altul, oferind o perspectivă mai amplă asupra potențialelor riscuri și impactului lor.

Cuprinsul proiectului notei informative se va ajusta conform prevederilor anexei nr. 1 din Legea nr. 100/2017 cu privire la actele normative, având în vedere

că lipsesc compartimentele „Constatările expertizei anticorupție”, „Constatările expertizei de compatibilitate”, „Constatările expertizei juridice” și „Constatările altor expertize”.

Subsidiar, învedereăm că autorul proiectului urmează a se conforma prevederilor art. 54 din Legea nr. 100/2017 și a expune conținutul proiectului într-un limbaj simplu, clar și concis, pentru a se exclude orice echivoc, cu respectarea strictă a regulilor gramaticale, de ortografie și de punctuație.

Secretar de stat

Daniella MISAIL-NICHITIN

Digitally signed by Misail-Nichitin Daniella
Date: 2023.11.27 17:33:52 EET
Reason: MoldSign Signature
Location: Moldova

REPUBLICA MOLDOVA
COMISIA NAȚIONALĂ a PIETEI FINANCIARE

Nr. 03-4/3451 din 29.11.2023
La nr. 18-69-11761 din 08.11.2023

**Ministerul Dezvoltării
Economice și Digitalizării**
secretariat@mded.gov.md

copie: Cancelaria de Stat
cancelaria@gov.md

Re: avizarea proiectului de lege (număr unic 957/MDED/2023)

Prin prezenta, Comisia Națională a Pieței Financiare (CNPF), potrivit prerogativelor conferite de Legea cadru (nr. 192/1998), a examinat proiectul de lege pentru modificarea unor acte normative (*aducerea cadrului legal în concordanță cu Legea nr. 48/2023 privind securitatea cibernetică*) și comunică următoarele.

Potrivit obiectului de reglementare al Legii nr. 48/2023 privind securitatea cibernetică (Legea nr. 48/2023), acesta stabilește competența autorităților și instituțiilor publice în materie de securitate cibernetică și instituie cerințe, măsuri și mecanisme în scopul asigurării securității rețelelor și sistemelor informatice, care sunt esențiale pentru funcționarea societății și al gestionării incidentelor cibernetice. În acest sens, autoritatea competentă, care va fi desemnată de către Guvern, va întocmi și ține lista furnizorilor de servicii, conform normei stipulate în art. 4 din proiectul de Lege prenotat, care va cuprinde cel puțin tipul, categoria furnizorului de servicii și sectorul/subsectorul critic în care se prestează serviciul respectiv. Dat fiind faptul că, la momentul actual, nu au fost adoptate acte normative privind desemnarea autorității competente, în corespundere cu prevederile art. 23 alin. (2) lit. c) din Legea nr. 48/2023, precum și nu a fost elaborată Lista furnizorilor de servicii, relevăm asupra necesității **excluderii propunerilor de modificare la Legea nr. 171/2012 privind piața de capital (art. VII din proiectul de Lege)**. Mai mult ca atât, în contextul în care autorii proiectului s-au condus de Directiva NIS2 și s-a constatat faptul că sectorul infrastructurii pieței financiare este de importanță critică, informăm că nu toate societățile de investiții sunt considerate furnizori de servicii, or potrivit Anexei nr.

1 din Directivă, furnizori de servicii pe piețele de capital se referă la operatorii de piețe reglementate și sistemele multilaterale de tranzacționare (MTF), cât și Contrapărțile centrale (CPC). Menționăm că operatorii de piețe reglementate pot fi Bursele de Valori și societățile de investiții - doar în cazul obținerii autorizației și îndeplinirii cerințelor și rigorilor prevăzute de legislație pentru o astfel de activitate. Concretizăm că, în Republica Moldova, la momentul actual nici o societate de investiții nu are autorizație de exploatarea MTF. Deasemenea, la nivel local, nu există nici o Contraparte centrală, în sensul definiției enunțate în art. 1 pct. 1 din Regulamentul (UE) nr. 648/2012 al Parlamentului European și al Consiliului privind instrumentele financiare derivate extrabursiere, contrapărțile centrale și registrele centrale de tranzacții.

Cu respect,

Digitally signed by Budianschi Dumitru
Date: 2023.11.29 16:35:44 EET
Reason: MoldSign Signature
Location: Moldova

Dumitru BUDIANSCHI,
PREȘEDINTE

Ștefan Vornic, (373 22) 859 458
e-mail: stefan.vornic@cnpf.md

Banca Națională a Moldovei

Nr. 31-002/166/6716

21.12.2023

Ministerul Economiei al Republicii Moldova

Piața Marii Adunări Naționale, nr. 1

MD-2012, mun. Chișinău

Copie

Cancelaria de Stat a Republicii Moldova

Piața Marii Adunări Naționale, 1

MD-2033, mun. Chișinău

Cu referire la proiectul de hotărâre pentru aprobarea proiectului de lege pentru modificarea unor acte normative (aducerea cadrului legal în concordanță cu Legea nr. 48/2023 privind securitatea cibernetică), număr unic 957/MDED/2023, remis spre examinare prin scrisoarea Cancelariei de Stat a Republicii Moldova nr. 18-69-11761 din 08.11.2023, Banca Națională a Moldovei, în limitele competenței sale, vă comunică următoarele.

La etapa de avizare a proiectului de lege privind securitatea cibernetică, Banca Națională a Moldovei (în continuare - BNM) a comunicat în repetate rânduri despre necesitatea revizuirii integrale a proiectului de lege cu reconsiderarea modului și măsurii în care legea va fi aplicabilă autorităților publice autonome, responsabile față de Parlament (a se vedea scrisoarea nr. 31-002/12/431 din 08.02.2023 și scrisoarea nr. 31-002/20/703 din 03.03.2023).

În particular, a fost semnalat faptul, că BNM urmează a fi exceptată din rândul subiecților cărora le este aplicabilă legea privind securitatea cibernetică, având în vedere, pe de o parte, imperativul de menținere și consolidare a autonomiei băncii centrale (inclusiv în virtutea angajamentelor asumate de Republica Moldova prin Acordul de Asociere RM-UE) și mecanismele intruzive de supraveghere și control, prevăzute în proiectul de lege, care impactează această autonomie, pe de altă parte.

Mai mult, Directiva (UE) 2022/2555 a Parlamentului European și a Consiliului din 14 decembrie 2022 privind măsuri pentru un nivel comun ridicat de securitate cibernetică în Uniune (în continuare - Directiva (UE) 2022/2555), prevederile căreia sunt transpuse de Legea nr. 48/2023 privind securitatea cibernetică, prin art. 6 pct.35) exclude expres băncile centrale din domeniul de aplicare al acestei Directive. Important, potrivit opiniei Băncii Centrale Europene pe marginea

Adresa: Bulevardul Grigore Vieru nr. 1, MD-2005, Chișinău, Republica Moldova

Tel: (+373) 22 822 606, Fax: (+373) 22 220 591, email: official@bnm.md, web: www.bnm.md

proiectului Directivei (UE) 2022/2555, exceptarea s-ar aplica la toate misiunile și competențele fundamentale ale Băncii Centrale, inclusiv sisteme de plăți.¹ Având în vedere cele menționate *supra*, considerăm că prin proiectul supus avizării urmează a fi remediate deficiențele admise la elaborarea Legii nr. 48/2023 privind securitatea cibernetică, în vederea asigurării obiectivului statuat al proiectului – corelarea cadrului legal existent cu prevederile Legii nr. 48/2023 privind securitatea cibernetică. Corespunzător, propunem completarea proiectului de lege cu un articol nou, care prevede exceptarea BNM de la dispozițiile Legii nr. 48/2023 privind securitatea cibernetică.

În continuare, cu referire la Art. XV din proiectul de lege prin care se propun modificări la Legea nr. 202/2017 privind activitatea băncilor (în continuare - Legea nr. 202/2017), atenționăm că astfel de modificări sunt improprii obiectului de reglementare al Legii nr. 202/2017. Susținem includerea unor prevederi care fortifică exigențele înaintate față de securitatea cibernetică în bănci, însă atenționăm asupra faptului că monitorizarea și supravegherea respectării prevederilor Legii nr. 202/2017 este apanajul exclusiv al BNM. În aceeași ordine de idei, atenționăm că prin proiectul de lege pentru modificarea unor acte normative (consolidarea cadrului de activitate al Băncii Naționale a Moldovei), nr. unic 988/MF/BNM/2023, au fost propuse modificări la Legea nr. 202/2017 cu referire la cerințele înaintate față de sistemele și serviciile eficiente aferente tehnologiilor informaționale și de comunicare (TIC) în bănci și securitatea cibernetică (în mare parte preluate din Ghidul Autorității Bancare Europene privind administrarea riscurilor privind tehnologia informațiilor și comunicațiilor (TIC) și de securitate (EBA/GL/2019/04)).

În același context, menționăm că, prin Regulamentul nr. 47/2018 privind cerințele minime pentru sistemele informaționale și de comunicare ale băncilor, BNM a prescris băncilor implementarea unui șir de măsuri în vederea gestiunii eficiente a riscurilor TIC. BNM evaluează cadrul intern aferent TIC în fiecare bancă, în raport cu natura, amploarea și complexitatea riscurilor inerente modelului de afaceri și activităților desfășurate de bancă și cu profilul/apetitul de risc în cadrul controalelor desfășurate la bancă și poate aplica măsuri de supraveghere și sancțiuni în cazul identificării riscurilor sau încălcărilor în acest domeniu.

¹ pct. 1.2 din Avizul Băncii Centrale Europene din 11 aprilie 2022: „BCE constată că, în abordarea sa generală cu privire la directiva propusă, Consiliul propune o modificare pentru a exclude „entitățile care desfășoară activități în domeniul judiciar, al parlamentelor sau al băncilor centrale” din sfera de aplicare al directivei propuse. BCE înțelege că modificarea propusă s-ar extinde la toate misiunile și competențele fundamentale ale Sistemului European al Băncilor Centrale (SEBC), astfel cum sunt prevăzute la articolul 127 alineatul (2) din tratat și la articolul 3.1 din Statutul Sistemului European al Băncilor Centrale și al Băncii Centrale Europene, cum ar fi promovarea bunei funcționări a sistemelor de plăți [...]”. Link Aviz BCE: <https://op.europa.eu/ro/publication-detail/-/publication/227d3a03-ed0e-11ec-a534-01aa75ed71a1/language-ro>

În această ordine de idei, semnalăm că unele competențe de reglementare, supraveghere și control ale autorității competente în domeniul securității cibernetice (prevăzute în Legea nr. 48/2023 privind securitatea cibernetică), în raport cu băncile, s-ar putea suprapune cu competențele menționate *supra* ale BNM. Mai mult, opinăm că o astfel de suprapunere de competențe ar putea crea impedimente procesului de supraveghere efectuat atât de BNM, cât și de către autoritatea competentă în domeniul securității cibernetice.

În acest context, remarcăm că la nivelul Uniunii Europene reziliența operațională și securitatea cibernetică în sectorul financiar este reglementată de Regulamentul (UE) 2022/2554 al Parlamentului European și al Consiliului din 14 decembrie 2022 privind reziliența operațională digitală a sectorului financiar (în continuare - Regulamentul (UE) 2022/2554). Acest regulament este aplicabil inclusiv băncilor și prevede cerințe uniforme privind securitatea rețelelor și a sistemelor informatice care sprijină procesele operaționale ale entităților financiare.

Observăm în acest sens că, Directiva (UE) 2022/2555 exceptează expres de la prevederile acesteia, entitățile financiare care fac obiectul Regulamentului (UE) 2022/2554, astfel, atât la art. 4 alin. (1) din Directiva (UE) 2022/2555, cât și în preambulul acesteia (pct. 28) este stipulat că: *„Regulamentul (UE) 2022/2554 al Parlamentului European și al Consiliului ar trebui considerat a fi un act juridic sectorial al Uniunii în legătură cu prezenta directivă în ce privește entitățile financiare. Dispozițiile Regulamentului (UE) 2022/2554 referitoare la gestionarea riscurilor legate de tehnologia informației și comunicațiilor (TIC), la gestionarea incidentelor legate de TIC și, în special, la raportarea incidentelor majore legate de TIC, precum și la testarea rezilienței operaționale digitale, la acordurile privind schimbul de informații și la riscurile TIC generate de părți terțe ar trebui să se aplice în locul celor prevăzute în prezenta directivă. Prin urmare, statele membre nu ar trebui să aplice dispozițiile prezentei directive privind gestionarea riscurilor în materie de securitate cibernetică și obligațiile de raportare, supraveghere și aplicarea legii, entităților financiare care fac obiectul Regulamentului (UE) 2022/2554. În același timp, este important ca, în temeiul prezentei directive, să se mențină o relație puternică cu sectorul financiar și să se facă un schimb de informații cu acesta [...]”*.

În consecință, atenționăm că armonizarea parțială a legislației europene în domeniul securității cibernetice, prin transpunerea (viciată) a Directivei (UE) 2022/2555, fără transpunerea corelativă și simultană a Regulamentului (UE) 2022/2554, poate conduce la soluții eronate și riscante în cazul sectorului bancar, cu potențiale suprapuneri de competențe și incertitudini, care ar putea compromite obiectivul final de consolidare a rezilienței sectorului bancar față de riscurile cibernetice.

Din considerentele expuse *supra*, Banca Națională a Moldovei, propune completarea proiectului de lege cu următoarele prevederi:

1. Exceptarea expresă a Băncii Naționale a Moldovei de la domeniul de aplicare al Legii nr. 48/2023 privind securitatea cibernetică (asigurând, astfel, transpunerea corespunzătoare a Directivei (UE) 2022/2555);
2. Excluderea din proiectul de lege a Art. XV prin care se propun modificări la Legea nr. 202/2017 privind activitatea băncilor (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2017, nr. 434–439, art. 727);
3. La articolul 1 alineatul (2) din Legea nr. 467/2003 cu privire la informatizare și la resursele informaționale de stat, după textul "nestatale", propunem completarea cu textul "resurselor informaționale ale Băncii Naționale a Moldovei.". Propunerea de completare a art. 1 alin. (2) din Legea nr. 467/2003 vine doar să precizeze statutul juridic actual al Băncii Naționale a Moldovei, care nu se circumscrie domeniului de aplicare al Legii nr. 467/2003 în virtutea garanțiilor de independență funcțională (care derivă atât din cadrul legal în vigoare, dar și din standardele internaționale în domeniul bancar), fapt comunicat prin corespondența dintre Banca Națională a Moldovei și Agenția de Guvernare Electronică.

Adițional, confirmăm că BNM va examina opțiunile de transpunere a Regulamentului (UE) 2022/2554 (lege, act normativ subordonat legii) și va demara procesul de transpunere a acestuia, cel puțin cu referire la categoriile de subiecți care sunt supravegheați de BNM.

Cu respect,

Octavian ARMAȘU
Guvernator

Digitally signed by Armașu Octavian
Date: 2023.12.21 18:00:19 EET
Reason: MoldSign Signature
Location: Moldova

Ex: I.Bivol
Tel: (822) 118

CANCELARIA DE STAT A REPUBLICII MOLDOVA
CENTRUL DE ARMONIZARE A LEGISLAȚIEI

Nr. 31/02-69-12155

Chișinău

20 noiembrie 2023

**Ministerul Dezvoltării Economice și
Digitalizării**
secretariat@mded.gov.md

Copie: Cancelaria de Stat
cancelaria@gov.md

Ref.: scrisoarea nr. 18-69-11761 din 8 noiembrie 2023 / număr unic 957/MDED/2023

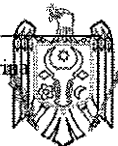
Centrul de armonizare a legislației a examinat *proiectul de hotărâre pentru aprobarea proiectului de lege pentru modificarea unor acte normative (aducerea cadrului legal în concordanță cu Legea nr. 48/2023 privind securitatea cibernetică)* și comunică următoarele.

Proiectul prenotat are drept scop modificarea unor acte normative, precum: Legea nr. 1456/1993 cu privire la activitatea farmaceutică, Legea ocrotirii sănătății nr. 411/1995, Codul navigației maritime comerciale nr. 599/1999, Legea nr. 467/2003 cu privire la informatizare și la resursele informaționale de stat, Legea comunicațiilor electronice nr. 241/2007, Legea nr. 131/2012 privind controlul de stat asupra activității de întreprinzător, Legea nr. 171/2012 privind piața de capital, Legea nr. 176/2013 privind transportul naval intern al Republicii Moldova, Legea nr. 303/2013 privind serviciul public de alimentare cu apă și de canalizare, Legea comunicațiilor poștale nr. 36/2016, Legea nr. 209/2016 privind deșeurile, Legea nr. 102/2017 cu privire la dispozitivele medicale, Legea nr. 120/2017 cu privire la prevenirea și combaterea terorismului, Legea nr. 174/2017 cu privire la energetică, etc. în vederea aducerii acestora în concordanță cu Legea nr. 48/2023 privind securitatea cibernetică, în speță, prin introducerea sarcinilor de îndeplinire a obligațiilor de asigurare a securității cibernetică pentru furnizorii de servicii identificați.

Casa Guvernului,
MD-2033, Chișinău,
Republica Moldova

Telefon:
+ 373 22 250 229

Digitally signed by Bulat-Rotaru Alexandria
Date: 2023.11.20 13:57:12 EET
Reason: MoldSign Signature
Location: Moldova

Din punct de vedere al dreptului UE, prin prisma obiectului de reglementare, prezentul demers normativ se circumscrie reglementărilor statuate la nivelul UE, subsumate **Politicii industriale și a pieței interne**, pe segmentul legislativ **Tehnologia informației, telecomunicații și informatică** (Capitolul 10).

Astfel, din perspectiva proiectului examinat, la nivelul legislației europene derivate, prezintă relevanță directă dispozițiile Directivei (UE) 2022/2555 a Parlamentului European și a Consiliului din 14 decembrie 2022 privind măsuri pentru un nivel comun ridicat de securitate cibernetică în Uniune.

Prevederile Directivei 2022/2555/UE au fost transpuse prin Legea nr. 48/2023 privind securitatea cibernetică.

În context, examinând proiectul național prin prisma actului UE menționat *supra*, remarcăm că, proiectul național nu are ca scop transpunerea directă a unor prevederi din Directiva (UE) 2022/2555, precum și nu instituie careva prevederi noi care contravin actului UE, inserând obligații generale aferente securității ciberneticice pentru furnizorii de servicii în actele normative sectoriale.

În concluzie, comunicăm lipsa de obiecții și propuneri suplimentare pe marginea proiectului național.

Facem mențiunea că analiza Centrului de armonizare a legislației nu are în vedere elementele de oportunitate ale soluțiilor juridice incluse în proiectul de act normativ, ci se referă strict la conformitatea acestora cu Dreptul UE aplicabil și obligațiile juridice asumate în lumina Acordului de Asociere RM-UE.

/semnat electronic/

Alexandrina Bulat-Rotaru

Șef adjunct Centru

**MINISTERUL FINANTELOR
AL REPUBLICII MOLDOVA**

15.01.2024 nr. 07/3-03-8/73

La nr. 11/2-48 din 03.01.2024
număr unic 957/MDED/2023

Referitor la avizarea/expertizarea repetată a proiectului definitivat de lege pentru modificarea unor acte normative (aducerea cadrului legal în concordanță cu Legea nr.48/2023 privind securitatea cibernetică).

Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării

e-mail: secretariat@mded.gov.md

Copie: Cancelaria de Stat

e-mail: cancelaria@gov.md

Ministerul Finanțelor a examinat proiectul de lege definitivat pentru modificarea unor acte normative (aducerea cadrului legal în concordanță cu Legea nr.48/2023 privind securitatea cibernetică), (număr unic 957/MDED/2023), remis spre reavizare de către Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării nr.11/2-48 din 03 ianuarie 2024 și, reieșind din competența sa funcțională, comunică următoarele.

Potrivit modificărilor/completărilor la proiectul legii, supus reavizării se propune completarea Art.IV privind modificarea Legii nr.467/2003 cu privire la informatizare și la resursele informaționale de stat, cu articolul 7⁷ referitor la prevederile de *păstrare a informațiilor din cadrul sistemelor și resurselor informaționale de stat în afara teritoriului Republicii Moldova*. Respectiv, urmează a fi completată nota informativă de către autor în vederea aducerii clarității în contextul eventualelor necesități de resurse financiare suplimentare în vederea implementării normei date și/sau alocațiile bugetare aprobate în acest scop în Legea bugetului de stat pentru anul 2024.

Suplimentar, remarcăm că Directiva (UE) 2022/2555, care este transpusă prin Legea nr. 48/2023, stabilește în Anexa 1 “Sectoarele cu o importanță critică ridicată” și în Anexa II „Alte sectoare de importanță critică”, precum și tipul entităților aferente acestor sectoare. Respectiv, în Anexa nr. 1 se identifică sectorul bancar și infrastructurile pieței financiare, precum și entitățile aferente acestora, cum sunt instituțiile de credit (băncile), operatorii de locuri de tranzacționare și contrapărțile centrale.

În această ordine de idei, conform alin. (28) din preambulul Directivei 2022/2555, dispozițiile acestei Directive privind gestionarea riscurilor în materie de securitate cibernetică și obligațiile de raportare, supraveghere și aplicarea legii, nu ar trebui să se aplice entităților financiare care fac obiectul Regulamentului UE 2022/2554 privind reziliența operațională digitală a sectorului financiar, acesta fiind considerat un act juridic sectorial specific entităților financiare. În context, atragem atenția ca potrivit art.2 alin. (1) din Regulamentul

2022/2554, acesta se aplică aceluiași instituții de credit (băncile), operatori de locuri de tranzacționare și contrapărților centrale.

În aceste condiții, precum și în contextul avizului prezentat asupra proiectului la avizarea primară de către Comisia Națională a Pieței Financiare, în calitate de autoritate de reglementare a pieței de capital, considerăm că propunerile de modificare a Legii nr. 171/2012 privind piața de capital urmează a fi excluse din proiect, asupra oportunității acestora urmând a se reveni după transpunerea în legislația națională a Regulamentului 2022/2554, precum și după o analiză și evaluare a modului de aplicare corelată a celor 2 acte UE în legislația națională.

Secretar general al ministerului

Signature signed by Roșca Dina
Date: 2024.01.16 18:19:57 EET
Reason: MoldSign Signature
Location: Moldova

Dina ROȘCA

*Executor: Marina Chiriac
tel.: (022) 262-739
e-mail: marina.chiriac@mf.gov.md*

Republic of Moldova, Chișinău, MD-2012, 134, Ștefan cel Mare și Sfânt Ave.
Phone: +373 22 820 026, email: office@egov.md, web: <http://www.egov.md>

Nr.	<u>24/3007-09</u>	din	<u>16.01.2024</u>
La nr.	<u>11/2-48</u>	din	<u>03.01.2024</u>

**Ministerul Dezvoltării
Economice și Digitalizării**

Cu referire la *proiectul definitivat de hotărâre a Guvernului pentru aprobarea proiectului de lege pentru modificarea unor acte normative (aducerea cadrului legal în concordanță cu Legea nr. 48/2023 privind securitatea cibernetică) (număr unic 957/MDED/2023), autor - Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării*, Agenția de Guvernare Electronică (AGE) în limitele competențelor instituției, suplimentar la avizul 3007-3 din 09.01.2024, comunică următoarea obiecție în privința proiectului de lege.

În versiunea definitivată a proiectului sunt incluse prevederi pentru completarea cu articolul 7⁷ a Legii nr. 467/2003 cu privire la informatizare și la resursele informaționale de stat, care în accepțiunea AGE au un caracter ambiguu și impredictibil, generând riscuri de interpretare și aplicare arbitrară, implicit și dificultăți majore în procesul de aplicare a acestora.

Reieșind din modul laconic de expunere a argumentelor în favoarea includerii normelor respective nu este clară rațiunea reglementării necesității semnării unui acord interguvernamental cu statul membru al Uniunii Europene (UE) pe teritoriul căruia urmează a fi păstrate informațiile, în condițiile în care cel mai probabil serviciile respective urmează a fi procurate urmare a unor concursuri competitive de la prestatori de servicii privați. În condițiile în care principalele prevederi contractuale ce vor include nivelul agreat al serviciilor (SLA), volumul și parametrii acestora, prețul, aspectele privind confidențialitatea și securitatea datelor, legislația aplicabilă, soluționarea litigiilor și altele, vor fi stabilite prin contractele încheiate cu prestatorii de servicii, nu este clar ce ar trebui să conțină acordurile interguvernamentale. În acest context, este de menționat că reglementarea activității și modului de interacțiune cu marii prestatori de servicii de cloud (ex. Amazon, Microsoft, Google, Oracle, Alibaba, etc.) care provin preponderent din Statele Unite ale Americii și China, reprezintă o mare provocare pentru statele membre UE^{1,2} și în aceste condiții este greu de anticipat și de estimat disponibilitatea acestora de a semna asemenea tratate internaționale.

De asemenea, prevederile respective nu stabilesc niște linii directe clare în privința faptului cum urmează a fi păstrate în afară țării informațiile din cadrul sistemelor și resurselor informaționale de stat, ex. izolate de sistemele informaționale în care sunt stocate asigurându-se doar copii de rezervă sau unele sisteme informaționale de stat în anumite condiții ar putea fi găzduite în centre de date amplasate pe teritoriul unor state

¹ <https://www.cer.eu/insights/can-eu-afford-drive-out-american-cloud-services>

² <https://www2.deloitte.com/uk/en/insights/technology-management/cloud-sovereignty-three-imperatives-for-the-european-public-sector.html>

membre UE ori vor fi păstrate doar date arhivate care sunt utilizate în activitățile curente etc.

Având în vedere că multe servicii inovatoare, precum majoritatea soluțiilor prestate ca servicii (SaaS) și platforme (PaaS), AI, platforme de dezvoltare, magazine de aplicații și alte servicii asociate platformelor mobile, mesagerie scurtă sau instant, etc. nu sunt disponibile pe teritoriul Republicii Moldova și nici din centrele de date administrate de alte guverne, aplicarea arbitrară a prevederii poate rezulta în faptul că aceste servicii nu vor mai putea fi folosite de către autoritățile publice, fapt ce va duce la ineficiențe și stagnare în dezvoltările tehnice, chiar și la nivel de studii comparative sau analize cost-beneficiu.

Totodată, în condițiile în care legiutorul, anterior a adoptat reglementări³ referitoare la transmiterea transfrontalieră și libera circulație a datelor cu caracter personal, din care rezultă că datele respective pot fi transmise către statele membre ale Spațiului Economic European și alte state care asigură un nivel adecvat de protecție a datelor cu caracter personal, nu este clară logica includerii la moment a unor norme mai restrictive pentru informațiile din sectorul public. La etapa incipientă de implementare a prevederilor respective în lipsa unor acorduri interguvernamentale cu marea majoritate a statelor membre UE, restricția respectivă va reprezenta impediment major atât pentru prestatorii de servicii a căror infrastructură este amplasată în state respective, cât și pentru autoritățile publice din Republica Moldova de a contracta servicii în mod eficient și competitiv.

În altă ordine de idei, la definitivarea proiectului urmează să se țină cont de faptul că modificările propuse sunt și în disonanță cu strategia Guvernului de extindere a capacității platformei tehnologice guvernamentale comune (MCloud) prin reutilizarea serviciilor de Cloud Public furnizate prestatori de servicii din cadrul centrelor de date amplasate pe teritoriul statelor membre ale Uniunii Europene sau altor state, care, conform prevederilor art. 32 din Legea nr. 133/2011 privind protecția datelor cu caracter personal, asigură un nivel adecvat de protecție a datelor cu caracter personal.

În acest context este de menționat că anul precedent Guvernul a aprobat Hotărârea Guvernului nr. 208/2023 pentru modificarea Hotărârii Guvernului nr. 128/2014 privind platforma tehnologică guvernamentală comună (MCloud)⁴, scopul căreia este de crea condițiile de ordin normativ pentru implementarea opțiuni viabile de extindere a capacităților și resurselor guvernamentale utilizând servicii de cloud transfrontaliere furnizate de prestatori de servicii de cloud public ce dispun de centre de date amplasate în state care asigură un nivel adecvat de protecție a datelor cu caracter personal, inclusiv statele membre ale UE.

Prevederile respective au fost elaborate în scopul executării acțiunii 2.1.13 din Planul de acțiuni al Guvernului pentru anii 2021-2022, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 235/2021⁵, din care rezulta necesitatea reglementării modului de extindere a capacității platformei tehnologice guvernamentale comune (MCloud) utilizând resurse informaționale ale prestatorilor de servicii de cloud din domeniul public (cloud hibrid).

Astfel, în deplină aliniere cu prevederile Legii nr. 131/2011 a fost reglementată posibilitatea de contractare de către posesorul platformei MCloud a serviciilor de Cloud Public furnizate de către prestatori de servicii ce dispun de centre de date amplasate pe teritoriul statelor membre ale UE sau altor state care oferă un nivel adecvat de protecție a

³ https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=128924&lang=ro

⁴ https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=136597&lang=ro

⁵ https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=135225&lang=ro

datelor conform prevederilor articolului 32 din Legea menționată. Reutilizarea serviciilor de Cloud public pentru găzduirea sistemelor și resurselor informaționale de stat a fost reglementată ca fiind una opțională, la care se poate recurge prin decizia comună a posesorului MCloud și posesorului sistemului/resursei informaționale.

Prin crearea condițiilor tehnice, financiare și juridice pentru reutilizarea serviciilor de Cloud public, Guvernul a identificat o opțiune viabilă pentru păstrarea securizată a datelor și după caz asigurarea funcționării continue a sistemelor informaționale de stat în caz de indisponibilitate a centrelor de date guvernamentale sau identificării unor riscuri de securitate în privința acestora. În contextul riscurilor de securitate regionale diversificarea posibilităților de găzduire a sistemelor informaționale de stat, inclusiv cu utilizarea serviciilor de Cloud public furnizate din centre de date amplasate pe teritoriul statelor membre UE reprezintă o oportunitate și un element important pentru asigurarea securității și integrității sistemelor informaționale de stat.

Reieșind din cele menționate și ținând cont de faptul că există reglementări în materie de transmitere/păstrare/găzduire a datelor din sectorul public transfrontalier considerăm oportună excluderea prevederilor din proiectul supus avizării.

În situația în care se optează totuși pentru completarea Legii nr. 467/2003, propunem expunerea articolul 7⁷ în următoarea redacție:

„Articolul 7⁷. Găzduirea sistemelor și resurselor informaționale de stat

(1) Sistemele și resursele informaționale de stat sunt găzduite pe platforma tehnologică guvernamentală comună (MCloud) (în continuare – platforma MCloud), cu excepția cazurilor expres prevăzute de lege.

(2) Platforma MCloud reprezintă o infrastructură informatică de tip cloud hibrid, constituită dintr-o componentă de cloud privat și din resurse și servicii furnizate de prestatori de servicii care oferă serviciile din cadrul centrelor de date amplasate pe teritoriile statelor membre ale Uniunii Europene sau altor state, care, conform prevederilor art. 32 din Legea nr. 133/2011 privind protecția datelor cu caracter personal, asigură un nivel adecvat de protecție a datelor cu caracter personal, cu condiția că aceste date să fie localizate doar în țările strict menționate.

(3) Prelucrarea datelor cu caracter personal prin intermediul sistemelor și resurselor informaționale de stat se realizează de către reprezentanții autorităților și instituțiilor publice, cu respectarea reglementărilor legale aplicabile în domeniul protecției datelor cu caracter personal.

(4) Informațiile atribuite la secret de stat pot fi prelucrate în cadrul platformei MCloud cu asigurarea respectării prevederilor Legii nr. 245/2008 cu privire la secretul de stat.

(5) Informațiile atribuite la secret de stat și informațiile din domeniile apărării, situațiilor de urgență, ordinii publice și securității naționale nu pot fi prelucrate reutilizând serviciile din Cloud Public.

(6) Modul de utilizare, administrare și dezvoltare a platformei MCloud și a serviciilor aferente acesteia sunt stabilite de Guvern.”.

Director

Ex.: Vadim Vintilă,
e-mail: vadim.vintila@egov.md
tel.: 0690 90 007

Digitally signed by Prisacar Andrei
Date: 2024.01.16 13:54:36 EET
Reason: MoldSign Signature
Location: Moldova

Andrei PRISACAR

CANCELARIA DE STAT A REPUBLICII MOLDOVA

GRUPUL DE LUCRU AL COMISIEI DE STAT PENTRU REGLEMENTAREA ACTIVITĂȚII DE ÎNTRERINZĂTOR

Nr. 38-78-346

Chișinău

15 ianuarie 2024

Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării

Ref. la nr. 11/2-4073 din 27.12.2023

În temeiul art.19 alin.(2) lit. b) din Legea nr.235/2006 cu privire la principiile de bază de reglementare a activității de întreprinzător, pct. 29 subpct.2) și pct. 34 subpct.2) lit. b) ale Regulamentului Grupului de lucru al Comisiei de stat pentru reglementarea activității de întreprinzător, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.1429/2008, Grupul de lucru, în cadrul ședinței din 10 ianuarie 2024 a examinat și a susținut cu condiția luării în considerare a obiecțiilor și recomandărilor analiza impactului de reglementare la proiectul de lege pentru modificarea unor acte normative (aducerea cadrului legal în concordanță cu Legea nr. 48/2023 privind securitatea cibernetică).

Extrasul din Procesul-verbal nr. 1 al ședinței Grupului de lucru al Comisiei de stat pentru stat pentru reglementarea activității de întreprinzător din 10 ianuarie 2024 se anexează.

**Secretar general adjunct al Guvernului
Președinte al Grupului de lucru al
Comisiei de stat pentru reglementarea
activității de întreprinzător**

(semnat electronic)

Roman CAZAN

Digitally signed by Cazan Roman
Date: 2024.01.15 17:22:44 EET
Reason: MoldSign Signature
Location: Moldova

EXTRAS
din PROCESUL-VERBAL nr. 1
al ședinței Grupului de lucru
al Comisiei de stat pentru reglementarea activității de întreprinzător
(ședință prin corespondență)
10 ianuarie 2024

Au participat :

Membrii Grupului de lucru al Comisiei de stat pentru reglementarea activității de întreprinzător:

Vladislav Caminschi	-	director executiv al Confederației Naționale a Patronatului din Republica Moldova, vicepreședintele Grupului de lucru
Eugen Dațco	-	director executiv al Uniunii Transportatorilor și Drumarilor din RM
Cristina Tișcul	-	Asociația Investitorilor Străini (FIA)
Liliana Busuioc	-	director executiv al Asociației Patronale Alianța Întreprinderilor Mici și Mijlocii
Carolina Linte	-	director executiv al Asociației Patronale Asociația Națională a Producătorilor de Lapte și Produse Lactate „Lapte”
Eugen Cozmulici	-	manager pe politici și advocacy, EBA Moldova
Diana Russu	-	șef al Direcției susținere și promovare a membrilor CCI a Republicii Moldova, Camera de Comerț și Industrie
Oxana Barbaroș	-	Asociația Națională a Companiilor din Domeniul TIC
Valentina Chiper	-	șef Secție reglementarea mediului de afaceri, Direcția dezvoltarea mediului de afaceri, Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării
Roman Gapeev	-	șef al Serviciului transport feroviar, Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale
Angela Panciuc	-	Consultant principal Direcția politici de prevenire a poluării, Ministerul Mediului
Ghenadie Rusu	-	Șef al Direcției protecția plantelor și siguranța alimentelor de origine vegetală, Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare
Dumitru Vleju	-	Șef interimar Direcția politici în domeniul ordinii și securității publice, combaterii criminalității, Ministerul Afacerilor Interne
Ina Chiruța	-	consultant principal în cadrul Direcției politici fiscale și vamale (secția impozite indirecte), Ministerul Finanțelor
Corina Cristea	-	șef adjunct al Direcției avizare acte normative, Ministerul Justiției
Snejana Novac	-	consultant principal în Direcția conformitate juridică, Cancelaria de Stat, secretarul Grupului de lucru

Responsabili din cadrul autorităților publice centrale: Vitalie Railean, Ministerul Afacerilor Interne, Sergiu Florea, Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării, Moisei Lepădatu, Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare, Elena Negrei, Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare, Marina Ilușca, Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare.

Experți ai Secretariatul Evaluării Impactului de Reglementare: dnii Oleg Chelaru și Victor Ermurachi, Nicolae Boțan.

Proces-verbal al ședinței interinstituționale

(Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării, Ministerul Finanțelor, Ministerul Justiției, Ministerul Sănătății, Comisia Națională a Pieței Financiare, Banca Națională a Moldovei și Centrul Național Anticorupție) pe marginea proiectului de lege pentru modificarea unor acte normative (*aducerea cadrului legal în concordanță cu Legea nr. 48/2023 privind securitatea cibernetică*)

data: 30.01.2024, ora 16:00

Ședința a fost convocată în vederea atingerii unui consens pe marginea obiecțiilor înaintate referitor la proiectul de lege pentru modificarea unor acte normative (*aducerea cadrului legal în concordanță cu Legea nr. 48/2023 privind securitatea cibernetică*) (**num. unic: 957/MDED/2023**), elaborat și promovat de Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării.

Participanții la ședință:

1. Mihai Lupașcu, Secretar de stat, Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării;
2. Andrei Cușcă, Șef Direcție politici în domeniul tehnologiei informației și digitalizării;
3. Sergiu Florea, Șef Secție politici în domeniul securității cibernetică;
4. Victor Ciubotaru, Șef de direcție, Direcția Managementul Continuității Activității, Securității Informației și Supraveghere în TI, Banca Națională a Moldovei (BNM);
5. Ștefan Dănilă, Șef-adjunct de direcție, Direcția Managementul Continuității Activității, Securității Informației și Supraveghere în TI, Banca Națională a Moldovei (BNM);
6. Radu Gagea, Director, Departamentul Tehnologii Informaționale, Banca Națională a Moldovei (BNM);
7. Mihail Ursu, Șef de direcție, Departamentul Tehnologii Informaționale, Banca Națională a Moldovei (BNM);
8. Corina Țurcan, Director, Departamentul Legislație și Drept Internațional, Banca Națională a Moldovei (BNM);
9. Irina Bivol, Expert juridic, Departamentul Legislație și Drept Internațional, Banca Națională a Moldovei (BNM);
10. Alexandru Chiriac, Șef de direcție, Departamentul Sisteme de Plăți, Banca Națională a Moldovei (BNM);
11. Elena Boșcăneanu, Expertă principală, Departamentul Sisteme de Plăți, Banca Națională a Moldovei (BNM);
12. Ana Litocenco, Șef Direcție reglementarea sectorului financiar, Ministerul Finanțelor;
13. Marina Chiriac, consultant principal, Direcția finanțele autorităților publice, Ministerul Finanțelor;
14. Diana Caragia-Gabura, Jurisconsultă principală, Departamentul Reglementare și Autorizare, Banca Națională a Moldovei (BNM);
15. Daniela Carbuni, Inspector principal al Direcției legislație și expertiză anticorupție, Centrul Național Anticorupție (CNA);
16. Vladimir Rusnac, Vicepreședinte, Comisia Națională a Pieței Financiare;

17. Anatolie Gladei, Șef Direcție generală tehnologii informaționale, Comisia Națională a Pieței Financiare;
18. Aurelia Țurcan, Specialist principal, Direcția reglementare-autorizare, Comisia Națională a Pieței Financiare;
19. Andrei Grușca, Jurist principal, Departamentul juridic, Comisia Națională a Pieței Financiare;
20. Anatolie Gladei, Șef adjunct, Direcție generală tehnologii informaționale, Comisia Națională a Pieței Financiare.
21. Dorina Florea, consultant principal, Direcția politici în domeniul asistenței medicale spitalicești, Ministerul Sănătății

Ședința a fost organizată online
(meet.google.com/vha-kyqo-pwo)

Aspecte discutate:

DI. Mihai Lupașcu a enunțat că scopul organizării ședinței constă în discutarea obiecțiilor și propunerilor (recomandărilor) enunțate de instituțiile participante (Ministerul Finanțelor, Ministerul Justiției, Ministerul Sănătății, Comisia Națională a Pieței Financiare, Banca Națională a Moldovei și Centrul Național Anticorupție) la etapa reavizării proiectului de lege pentru modificarea unor acte normative (*aducerea cadrului legal în concordanță cu Legea nr. 48/2023 privind securitatea cibernetică*) (**num. unic: 957/MDED/2023**), elaborat și promovat de Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării.

Nemijlocit, s-a propus discutarea aspectelor care nu au fost acceptate de autorul proiectului, urmare a transmiterii, în regim de lucru, a variantei ajustate a proiectului de lege, precum și a sintezei obiecțiilor și propunerilor (recomandărilor) în care se conțin propunerile/observațiile instituțiilor și argumentele MDED în raport cu acestea.

Reprezentanții BNM (Mihail Ursu și Corina Țurcan) au exprimat poziția de principiu privind necesitatea respectării autonomiei instituției și transpunerea cu exactitate a Directivei NIS2. Preocuparea centrală a vizat posibila imixtiune în activitatea Băncii Naționale, impunerea de sancțiuni, aplicabilitatea Legii nr. 48/2023 privind securitatea cibernetică în raport cu BNM și sectorul financiar-bancar. Banca Națională și-a exprimat poziția că autonomia instituției urmează a fi respectată, iar Directiva NIS2 urmează a fi transpusă.

Reprezentanții MDED (Mihai Lupașcu și Vitalie Varaniță) au precizat că proiectul de lege pentru modificarea unor acte normative (*aducerea cadrului legal în concordanță cu Legea nr. 48/2023 privind securitatea cibernetică*) nu urmărește crearea unei imixtiuni în activitatea BNM, ci prevede stabilirea unor standarde minime și măsuri de securitate, implementarea cărora este decisă de furnizorul de servicii. Potrivit poziției reprezentanților MDED, crearea unor excepții va duce la creșterea riscului de a crea anumite probleme și impedimente în procesul de prevenire și răspuns la atacurile cibernetice. S-a specificat faptul că partajarea informației cu caracter sensibil nu depășește scopul securității cibernetice și se realizează doar în cazul informațiilor ce țin nemijlocit de atacurile cibernetice și securitatea rețelelor. Reprezentanții MDED au argumentat că Directiva NIS2 nu exclude din obiectul său de reglementare sectorul financiar, iar una dintre provocările Republicii Moldova este lipsa transunerii Directivei CER și a Regulamentului DORA. Potrivit reprezentanților MDED, transpunerea acestor documente va fi urmată de modificări în Legea nr. 48/2023 privind securitatea cibernetică.

Reprezentanții BNM (Mihail Ursu și Corina Țurcan) au susținut viziunea de ansamblu expusă de MDED și au reiterat disponibilitatea de a raporta incidentele cibernetice. De asemenea, reprezentanții BNM au solicitat precizări cu privire la obligativitatea măsurilor de control care vor fi impuse până la finalizarea transpunerii Directivei CER și a Regulamentului DORA, și, implicit, modificarea Legii nr. 48/2023 privind securitatea cibernetică.

Reprezentanții MDED (Mihai Lupașcu și Vitalie Varaniță) au argumentat că aplicabilitatea Regulamentului DORA depășește perimetrul de responsabilități ale MDED, fiind un document sectorial, iar rolul fundamental în acest proces îi revine Ministerului Finanțelor, care, în structura guvernamentală este ministerul ce realizează politica de stat în domeniul financiar-bancar, proces în care vor fi implicate și alte instituții precum BNM și Comisia Națională a Pieței Financiare.

Reprezentanții Comisiei Naționale a Pieței Financiare (Aurelia Țurcan) au expus poziția privind necesitatea excluderii propunerilor de modificare la Legea nr. 171/2012 privind piața de capital (art. VII din proiectul de Lege).

Potrivit reprezentanților MDED (Mihai Lupașcu, Andrei Cușcă, Vitalie Varaniță), completările la legile sectoriale au fost introduse doar în domeniile reglementate la nivel primar pentru a exclude posibile interpretări ale Legii nr. 48/2023 privind securitatea cibernetică. În temeiul art. 4, alin. 2 din Legea nr. 48/2023 privind securitatea cibernetică, Guvernul urmează să prezinte o listă a sectoarelor și subsectoarelor. De asemenea, s-a reiterat faptul că în procesul transpunerii Regulamentului DORA se va interveni în legile sectoriale și se va elabora o lege specială națională de transpunere a Regulamentului DORA. În lipsa unei legi naționale care transpune Regulamentul DORA, prevederile Legii nr. 48/2023 privind securitatea cibernetică urmează a fi aplicate asupra sectorului financiar-bancar, cu ajustările ulterioare realizate în urma transpunerii Regulamentului. De asemenea, a fost constată necesitatea reincluderii în proiectul de lege a unor intervenții la Legea nr. 202/2017 privind activitatea băncilor.

Cu referire la acest subiect, reprezentanții BNM (Mihail Ursu și Corina Țurcan) au expus o poziție favorabilă la inițiativa MDED privind introducerea unor modificări la Legea nr. 202/2017 privind activitatea băncilor. De asemenea, potrivit poziției exprimate de reprezentanții Băncii Naționale, BNM urmează a fi autoritatea responsabilă de monitorizarea și supravegherea respectării prevederilor noi incluse în Legea nr. 202/2017 privind activitatea băncilor.

Reprezentanții MDED (Mihai Lupașcu și Vitalie Varaniță) au subliniat necesitatea ajungerii la un compromis privind implementarea Legii nr. 48/2023 privind securitatea cibernetică și a Legii nr. 202/2017 privind activitatea băncilor, cu o delimitare clară a competențelor Agenției pentru Securitate Cibernetică în comun cu BNM, în procesul de exercitare a supravegherii și controlului asupra implementării măsurilor de securitate cibernetică de către bănci.

Centrul Național Anticorupție (Daniela Carbuni) a exprimat neclaritatea și caracterul inegal cu privire la stabilirea sporului cu caracter specific de 120% din suma anuală a salariilor de bază pentru subdiviziunile de suport.

Vitalie Varaniță a argumentat faptul că admiterea unei discrepante mari între angajații Agenției ar putea periclita atingerea obiectivelor pentru care aceasta a fost instituită.

Ministerul Sănătății și-a expus poziția privind necesitatea completării pct. 2, alineatul (2)¹, și pct. 3, alineatul (4)¹, după cuvintele „persoanele juridice”, cu cuvintele „și fizice”, precum și substituirea cuvântului „creării” cu cuvântul „dezvoltării”.

Vitalie Varaniță a argumentat că proiectul de lege operează cu terminologia care este actualmente în vigoare.

Tatiana Ivasiuc, consultant principal, Direcția avizare acte normative din cadrul Ministerului Justiției, nu a participat la ședință, dar a prezentat o obiecție de ordin tehnic prin email:

„Cu referire la *proiectul de lege pentru modificarea unor acte normative (aducerea cadrului legal în concordanță cu Legea nr. 48/2023 privind securitatea cibernetică) (număr unic 957/MDED/2023)*, definitivat de către autor în urma avizării repetate, relevăm că, obiecții de ordin conceptual nu avem de formulat.

Totodată, aferent rigorilor de tehnică legislativă, este recomandabil, ca în cazul completării articolelor cu noi elemente structurale (în cazul dat, alineate), acestora să li se atribuie numere în ordine consecutivă, dar nu numere cu indice, or, numerotarea elementelor structurale cu indicii respectivi se efectuează doar în cazul completării în interior a unui șir numeric (pct. 1-3 din Art. I; Art. II; pct. 1 și 2 din Art. VII; pct. 1 și 2 din Art. IX; pct. 1 și 2 din Art. XI; Art. XII; Art. XV; Art. XVII; pct. 2 din Art. XIX).”.

În urma discuțiilor, s-a decis:

- **A promova proiectul de lege pentru modificarea unor acte normative (aducerea cadrului legal în concordanță cu Legea nr. 48/2023 privind securitatea cibernetică), cu includerea propunerilor BNM de completare la Legea nr.202/2017;**
- **A interveni cu modificările de rigoarea în Legea nr. 48/2023 privind securitatea cibernetică odată cu promovarea proiectelor de lege care vor transpune Directiva CER și Regulamentul DORA.**

**Mihai LUPAȘCU, Secretar de stat,
Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării**

Digitally signed by Lupașcu Mihai
Date: 2024.01.31 17:23:24 EET
Reason: MoldSign Signature
Location: Moldova

Banca Națională a Moldovei

Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării al Republicii Moldova
Piața Marii Adunări Naționale, nr. 1
MD-2033, mun. Chișinău

Copie

Parlamentul Republicii Moldova

Comisia economie, buget și finanțe

Comisia securitate națională, apărare și ordine publică

Cu referire la proiectul de lege pentru modificarea unor acte normative (aducerea cadrului legal în concordanță cu Legea nr. 48/2023 privind securitatea cibernetică), număr unic 957/MDED/2023, remis spre reexaminare prin scrisoarea Ministerului Dezvoltării Economice și Digitalizării al Republicii Moldova nr. 11/2-48 din 03.01.2024, Banca Națională a Moldovei (BNM), în limitele competenței sale, reiterează propunerea expusă în scrisoarea nr. 31-002/166/6716 din 21.12.2023 privind exceptarea BNM de la aplicarea prevederilor Legii nr. 48/2023 privind securitatea cibernetică (Legea nr. 48/2023).

Potrivit argumentelor autorilor proiectului, enunțate în sinteza propunerilor, recomandărilor și obiecțiilor, prevederile art. 6 pct. 35 din Directiva (UE) 2022/2555¹, care exclud expres băncile centrale de la domeniul de aplicare al acestei Directive, nu au fost transpuse în Legea 48/2023 din motiv că prin această lege s-a urmărit obiectivul de transpunere parțială (și nu deplină) a prevederilor Directivei (UE) 2022/2555. Având în vedere impactul anticipat al Legii 48/2023, în redacția curentă, asupra autonomiei BNM (cel puțin în virtutea competențelor extensive de solicitare informații, supraveghere și control deținute de autoritatea competentă la nivel național în domeniul securității cibernetică), pe de o parte, precum și necesitatea de armonizare deplină a sistemului juridic național cu legislația Uniunii Europene, în lumina deciziei Consiliului European din 14 decembrie 2023, pe de altă parte, opinăm că este importantă, la această etapă, transpunerea prevederilor Directivei (UE) 2022/2555 care au fost omise la etapa de elaborare a proiectului de lege privind securitatea cibernetică (cel puțin a prevederilor care vizează exceptarea băncii centrale din obiectul de reglementare a acestei Directive).

¹ Directiva (UE) 2022/2555 a Parlamentului European și a Consiliului din 14 decembrie 2022 privind măsuri pentru un nivel comun ridicat de securitate cibernetică în Uniune (NIS2) <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/RO/TXT/?uri=CELEX%3A32022L2555>

Adresa: Bulevardul Grigore Vieru nr. 1, MD-2005, Chișinău, Republica Moldova

Tel: (+373) 22 822 606, Fax: (+373) 22 220 591, email: official@bnm.md, web: www.bnm.md

Cu referire la conținutul proiectului de lege, având în vedere finalitatea urmărită de acest proiect și anume asigurarea interconexiunii dintre normele Legii nr. 48/2023 și cele cuprinse în legile care reglementează activitatea viitorilor furnizori de servicii și eliminarea/revizuirea unor prevederi care ar putea suscita interpretări echivoce sau contradictorii în procesul aplicării legii, observăm că rămâne incert, în procesul de supraveghere a asigurării securității cibernetice, modul în care vor fi delimitate competențele de supraveghere și control ale autorității competente la nivel național în domeniul securității cibernetice, de cele ale autorităților care reglementează și supraveghează propriu-zis un anumit sector/subsector critic. Observăm că riscul potențialelor conflicte negative sau pozitive de competențe dintre BNM și autoritatea competentă la nivel național în domeniul securității cibernetice au fost semnalate și de autorii proiectului, care la pct. 16 subpct. 23) din sinteza propunerilor/recomandărilor și obiecțiilor au remarcat că: „[...] din perspectiva exercițiului de către Agenția de Securitate Cibernetică a funcției de supraveghere și control, pentru punerea în aplicare a prevederilor Legii nr. 48/2023 prin reglementarea modului de supraveghere și control al respectării acestei legi, urmează, în comun cu Banca Națională a Moldovei să fie identificate mecanisme fiabile de coordonare a eforturilor în procesul de asigurare a respectării prevederilor acestei legi. Mecanismele respective bineînțeles urmează să asigure evitarea suprapunerii de competențe dintre BNM și ASC și, cu atât mai mult intrusiunile reciproce nejustificate”. Înțelegem că un astfel de mecanism urmează a fi identificat nu doar pentru sectorul bancar, dar și pentru toate sectoarele supravegheate de către autoritatea competentă la nivel național în domeniul securității cibernetice în vederea asigurării respectării prevederilor Legii nr. 48/2023. Propunem în acest sens, identificarea unui mecanism unic reglementat prin lege și manifestăm disponibilitate pentru conlucrare în vederea atingerii acestui obiectiv.

Suplimentar, cu privire la excluderea din proiectul de lege a modificărilor propuse la Legea nr. 202/2017 privind activitatea băncilor (Legea nr. 202/2017), observăm că autorul în sinteza propunerilor/recomandărilor și obiecțiilor la proiectul de lege, menționează că: „în consecință prevederile Legii 48/2023 vor trebui aplicate în măsura în care anumite situații juridice nu sunt reglementate, inclusiv prin prisma principiilor enunțate la art. 3 alin. (5) din Legea nr. 48/2023, de legislația sectorială cu caracter special”. Menționăm în acest context că, actualmente Legea nr. 202/2017 conține unele prevederi generale cu privire la asigurarea securității cibernetice de către bănci (a se vedea, spre exemplu, art. 38, care stabilește cerințele față de cadrul de administrare al unei bănci din perspectiva desfășurării activității acesteia în condiții de asigurare a unei gestiuni efective și prudente a tuturor riscurilor inclusiv, dar fără a se limita la riscul tehnologiilor

informaționale și de comunicare). Menționăm că, prevederi detaliate privind gestionarea riscului tehnologiilor informaționale și de comunicare se regăsesc în reglementările secundare ale BNM, spre exemplu, Regulamentul nr. 47/2018 privind cerințele minime pentru sistemele informaționale și de comunicare ale băncilor. Totodată, având în vedere că art. 3 alin. (5) din Legea nr.48/2023 condiționează aplicarea directă a prevederilor derogatorii ce țin de asigurarea securității cibernetice - de reglementarea acestora prin lege (și nu prin act subordonat legii), înțelegem că modul și măsura în care acest regulament va fi aplicabil băncilor, odată cu intrarea în vigoare a Legii nr. 48/2023, rămân a fi interpretabile.

În această ordine de idei, supunem atenției Dvs. faptul, că BNM este în proces de promovare a proiectului de lege pentru modificarea unor acte normative (consolidarea cadrului de activitate al Băncii Naționale a Moldovei), numărul unic de înregistrare 988/MF/BNM/2023, prin care se completează Legea nr. 202/2017 cu un articol care instituie reglementări detaliate privind administrarea riscurilor aferente tehnologiilor informaționale și de comunicare, de securitate a informației și continuitatea activității (art. 38 cu indice 2), cu următorul cuprins: "Articolul 38². Administrarea riscurilor aferente tehnologiilor informaționale și de comunicare, de securitate a informației și continuitatea activității

(1) Fiecare bancă trebuie să dispună de personal, sisteme și servicii eficiente aferente tehnologiilor informaționale și de comunicare (TIC) ce asigură, de o manieră proporțională cu natura, amploarea și complexitatea riscurilor inerente activităților și modelului de afaceri, desfășurarea activităților băncii. În acest scop, banca va stabili roluri și responsabilități, va aproba și pune în aplicare o strategie TIC și de securitate a informației și planuri de acțiuni în vederea atingerii obiectivelor acesteia.

(2) Banca trebuie să stabilească un cadru de administrare a continuității activității capabil să asigure capacitatea de a funcționa în mod continuu cu asigurarea protejării tuturor informațiilor critice, inclusiv, în vederea limitării pierderilor în cazul unei întreruperi severe a activității. În acest scop, banca va identifica riscurile de continuitate la care este expusă și va aproba și pune în aplicare planuri de asigurare a continuității activității.

(3) Banca trebuie să dispună de un cadru de administrare a riscurilor aferente TIC și de securitate a informației care să conțină procese și proceduri pentru a asigura identificarea, analiza, evaluarea, diminuarea, monitorizarea, raportarea și menținerea riscurilor în limitele apetitului la risc al băncii.

(4) Banca trebuie să dispună de un cadru de administrare a securității informației care trebuie să definească principiile, normele și modalitățile de protejare a

confidențialității, integrității și disponibilității datelor și informației băncii și ale clienților acesteia, instituind în baza acestuia măsuri pentru diminuarea nivelurilor riscurilor TIC și de securitate a informației la care este expusă.

(5) Banca trebuie să stabilească procese de revizuire a riscurilor, de testare a securității informației și continuității activității care să valideze eficacitatea măsurilor de control și aplicabilitatea planurilor de asigurare a continuității activității.

(6) Cerințe specifice privind punerea în aplicare a alin.(1)-(5) sunt stabilite în actele normative ale Băncii Naționale.”.

Propunem includerea acestor prevederi în proiect, pentru a soluționa, parțial, problematica aplicabilității reglementărilor speciale în materie de securitate cibernetică în domeniul bancar și a competențelor corelative ale BNM de a urmări respectarea acestora.

Suplimentar, cu referire la completarea Legii nr. 467/2003 cu privire la informatizare și la resursele informaționale de stat cu art. 7⁷ (păstrarea informațiilor din cadrul sistemelor și resurselor informaționale de stat în afara teritoriului Republicii Moldova), propunem a se preciza aplicabilitatea acestui articol în raport cu autoritățile publice autonome care gestionează în mod independent sistemele și resursele informaționale deținute. În acest sens, menționăm că BNM, în procesul de gestionare independentă a sistemelor sale informaționale, utilizează serviciile Cloud pentru realizarea copiilor de rezervă criptate ale sistemelor informaționale și pentru stocarea acestora în Cloud, asigurând astfel capacitatea de restabilire rapidă în caz de incident major. De asemenea, BNM utilizează aplicații bazate pe Cloud, precum M365, ZOOM Meetings, Microsoft Teams (ș.a.), precum și tehnologii emergente cloud-enabled, inclusiv soluții pilot AI/ML/LLM, care sunt esențiale pentru progresul și inovația în activitatea BNM. Ținem să evidențiem că utilizarea serviciilor Cloud de către BNM se bazează pe o înțelegere profundă și o evaluare riguroasă a tuturor riscurilor implicate (riscurile operaționale, riscurile legate de continuitatea afacerii, riscurile de securitate a informației, riscurile aferente protecției datelor cu caracter personal) și se desfășoară conform celor mai bune practici și standarde internaționale, pentru a asigura ca orice utilizare a tehnologiei Cloud să fie securizată și aliniată obiectivelor strategice de securitate cibernetică și de continuitate operațională.

Adițional, observăm că potrivit art. 7⁷ din Legea nr. 467/2003, păstrarea informațiilor din cadrul sistemelor și resurselor informaționale de stat în afara teritoriului Republicii Moldova se realizează în baza unui acord

interguvernamental. În acest context, având în vedere, pe de o parte, durata procedurilor de încheiere a acordurilor interguvernamentale, dar și necesitatea asigurării disponibilității serviciilor Cloud în termeni proximi, solicităm respectuos informații privind acordurile în vigoare, care corespund prevederilor art. 7⁷ din Legea nr. 467/2003, precum și informații privind termenele estimative propuse pentru încheierea acestor categorii de acorduri.

În concluzie, reiterăm susținerea pentru eforturile consolidate ale autorităților publice în fortificarea cadrului legal privind securitatea cibernetică și solicităm respectuos reevaluarea proiectului din perspectiva propunerilor enunțate în prezentul aviz. Suntem disponibili pentru a discuta în comun potențialele soluții de ordin legislativ și practic.

Cu respect,

Anca-Dana DRAGU
Guvernator

Ex: I.Bivol
Tel: (822) 118

Adresa: Bulevardul Grigore Vieru nr. 1, MD-2005, Chișinău, Republica Moldova
Tel: (+373) 22 822 606, Fax: (+373) 22 220 591, email: official@bnm.md, web: www.bnm.md

Examinarea analizei impactului de reglementare

la proiectul de lege pentru modificarea unor acte normative (*aducerea cadrului legal în concordanță cu Legea nr. 48/2023 privind securitatea cibernetică*)

Autor: Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării

Opinia expertului Secretariatului Evaluării Impactului de Reglementare, dl Nicolae

Botan:

Analiza de impact a fost examinată cu scopul de a identifica nivelul de corespundere a acesteia cu principiile și cerințele de formă și conținut prevăzute de Metodologia de analiză a impactului în procesul de fundamentare a proiectelor de acte normative, aprobată prin Hotărârea de Guvern nr.23/2019 (*Metodologia de Analiză a Impactului*).

La **definirea problemei**, în acest compartiment, conform cerințelor Metodologiei, este necesar de identificat clar ce probleme (*existente sau potențiale*) sunt depistate, care probabil necesită intervenția statului. Se clarifică în detaliu situația existentă, se identifică cauzele problemelor depistate, care exact sunt părțile afectate și în ce mod.

Cu toate că în definirea problemei se expune destul de multă informație despre impactul unui incident cibernetic, inclusiv sunt acordate și unele cifre potențiale care ar estima prejudiciul financiar în urma unui incident cibernetic, totuși această analiză nu este dusă până la capăt. În cazul în care se invocă riscuri de incidente și prejudicii potențiale datorate unui nivel de protecție insuficient, atunci este deosebit de important în definirea problemei ca, în baza datelor colectate, să se estimeze în mod argumentat care este nivelul de risc, care sunt prejudiciile reale și potențiale anume pentru Moldova (*în realitățile economice și tehnologice existente*) în cazul materializării riscurilor, luând în calcul tendința de creștere sau descreștere a riscurilor. Este recomandabil pentru a identifica riscul global și riscul materializat în practică la întreprinderi/instituții, să fie raportat numărul de incidente din ultimii ani la numărul de întreprinderi/instituții (*la modul ideal, luând în calcul varietatea și magnitudinea sistemelor informatice utilizate de aceste întreprinderi/instituții*). Sau cel puțin de clarificat câte incidente pot fi identificate în ultimii ani și care este tendința. Care este valoarea estimativă a prejudiciilor și, dacă există tempo de creștere a incidentelor, cum crește această valoare anual. Astfel va fi posibil de identificat întreaga magnitudine a problemei și, ulterior la analiza impactului, în temeiul scăderii riscurilor și a prejudiciilor pot fi estimate beneficii potențiale în baza economiilor obținute.

Corespunzător, la definirea problemei nu se descrie suficient mediul de afaceri, întreprinderile (*categoriile acestora*) care sunt vizate de inițiativa în cauză. Cel puțin este important de a clarifica tipologia lor, numărul lor, rolul lor și categoriile de riscuri cibernetică cele mai înalte, aferente domeniului economic de activitate. Cu toate că la analiza problemei se expune destul de multă informație cu privire la nivelul de securitatea cibernetică a Moldovei, inclusiv unele componente ale acesteia, totuși este extrem de important de a efectua analiza nivelului de securitate cibernetică a întreprinderilor (*celor mai importante întreprinderi sau unele exemple relevante individuale*) care vor fi vizate direct de proiectul de lege preconizat. În urma acestei analize se va identifica ce elemente și practici lipsesc sau nu sunt dezvoltate suficient, comparativ cu exigențele/standardele UE în acest sens. Corespunzător, se va putea identifica nivelul real de riscuri existent dar și, mai jos la analiza impacturilor, se va putea estima impactul real pentru conformarea mediului de afaceri la noul proiect de lege sau cel puțin va fi posibil de identificat cele mai importante costuri de conformare care nu pot fi evitate.

În lipsa unei analize de riscuri pe domenii economice de activitate, rămâne neclar din ce cauză au fost selectate anume domeniile propuse în proiect (farmaceutica, transport naval, etc.) și din ce cauză nu sunt alte domenii sau nu au fost selectate domenii mai puține, cel puțin pentru prima perioadă.

În mod separat, luând în calcul propuneri de completare a Legii nr.131/2012 cu un nou organ cu funcții de control, este important să fie dezvoltată o analiză distinctă pe rolul Agenției. Din ce cauză aceasta necesită funcții de control de stat, din ce cauză alte instrumente (*de schimb de informații*,

înregistrări oficiale, interacțiune la distanță etc.) nu sunt suficiente. Cum se preconizează activitatea de control și care se presupune a fi impactul „benefic” al controlului de stat. Care se preconizează să fie spectrul de măsuri restrictive din atribuția Agenției și cum acestea trebuie să schimbe situația existentă în raport cu nivelul de conformare al agenților economici. Evident, toate acestea necesită să pornească de la analiza și expunerea nivelului mediu de conformare al întreprinderilor la cerințele de securitate cibernetică care se preconizează a fi preluate din standardele UE.

La **stabilirea obiectivelor** este necesar ca acestea să fie racordate la cauzele problemelor, să fie măsurabile, tangibile și expuse în timp (SMART). O mare parte din „obiectivele specifice” sunt de fapt mai mult acțiuni ce urmează a fi întreprinse.

La **identificarea opțiunilor**, conform cerințelor Metodologiei, trebuie să se clarifice clar și în detaliu ce soluții (drepturi, obligații, mecanisme) se propun prin intervenția preconizată și cum acestea abordează situația existentă.

Așa cum s-a stabilit la compartimentul definirii problemei, intervențiile în legile sectoriale sunt mai mult decât discutabile. În lipsa unei analize de riscuri la nivel național, se fac doar referințe la cadrul normativ european, dar și din acel cadru prioritățile sunt preluate selectiv. De exemplu, nu e clar din cauză autorii consideră că anume transportul naval este atât de important (*deși este evident că acesta în Moldova este mai mult decât subdezvoltat cât în privința numărului de transportatori, atât și a infrastructurii navale și portuare*), la fel nu e tocmai clară și abordarea în raport cu întreprinderile farmaceutice, în care partea de producere este infimă, prevalând partea de importuri și distribuție. Din perspectiva alegerii domeniilor prioritare în care să fie instituite cerințe de securitate cibernetică și, corespunzător, care să fie supravegheate de noua Agenție, sunt necesare opțiuni alternative și argumentare corespunzătoare, mult mai fundamentală, decât simpla trimitere la cadrul normativ european. În cazul în care domeniile critice evidente (*autoritățile publice, segmentul bancar și financiar, utilitățile publice etc.*) reprezintă marea majoritate a punctelor critice de risc, atunci împovărarea cu noi cerințe dar și dispersarea neeficiență a resurselor Agenției pentru domenii care nu sunt critice în realitatea MD, nu are sens, sau cel puțin nu este rațională în prima perioadă.

Analiza opțiunilor, în cadrul acestui compartiment, conform cerințelor Metodologiei, este necesar să se indice impactul noilor prevederi din proiect și costurile de conformare în comparație cu beneficiile și costurile situației actuale, la fel să clarifice cum vor influența soluțiile propuse asupra cauzelor problemelor. În rezultatul expunerii costurilor și beneficiilor, acestea se contrapun și se identifică beneficiile nete.

În raport cu beneficiile potențiale nu se estimează impactul noului sistem propus, adică cu cât estimativ ar putea scădea riscul de incidente cibernetică și cum se traduce în valori monetare scăderea acestui risc (*sau schimbarea tendinței de creștere*). Ori prejudiciile care au fost evitate pot fi calificate ca și potențiale beneficii, chiar și prin scăderea doar a riscului în puncte procentuale, unde fiecare punct procentual poate avea o valoare monetară destul de tangibilă.

În partea ce se referă la **costuri** este insuficient dezvoltat impactul asupra întreprinderilor. Sunt prezentate unele cifre cât în raport cu conformarea la noi cerințe și standarde de securitate cibernetică care vin să fie instituite prin noua lege (costuri de conformare), dar și povara administrativă pentru notificări și alte proceduri de raportare. Însă cifrele prezentate sunt estimări la nivel de UE. Este necesar ca acestea să fie extrapolate la realitățile MD și la numărul concret de întreprinderi care vor fi vizate. Nu în ultimul rând, în raport cu funcțiile de control și supraveghere noi ale Agenției, este important să se clarifice impactul potențial al controlului în raport cu alte soluții mai puțin invazive. Totodată să se clarifice și care va fi spectrul de măsuri restrictive și sancțiuni pe care le va putea aplica Agenția.

În partea ce ține de **consultările publice** în situația intervenției propuse, este important de a indica expres care sunt acele persoane juridice care vor fi afectate de intervenție, cel puțin în ce domenii de activitate și ce mărime, cu o listă a acestora care au fost abordate pentru consultare cu scopul de a înțelege situația existentă și validare a soluțiilor propuse. Atenționează că, contrar cerințelor Metodologiei, lipsește orice proces de consultare, ori deja în procesul de elaborare a proiectului și analizei de impact, acest proces trebuia derulat. Corespunzător este important ca deja la această etapă să fie reflectată poziția persoanelor afectate, în special a agenților economici.

Concluzii: *Analiza prezentată corespunde în parte cu cerințele Metodologiei de analiză a impactului în procesul de fundamentare a proiectelor de acte normative, odată ce nu reflectă suficient impactul soluțiilor propuse. În special lipsește analizei situației reale din Moldova în privința mediului de*

afaceri vizat de intervenție, inclusiv lipsește o argumentare clară în baza analizei de riscuri din ce cauză au fost selectate ca și prioritare anume domeniile economice propuse în proiect. Analiza necesită să fie completată substanțial.

Opiniile membrilor Grupului de lucru al Comisiei de stat pentru reglementarea activității de întreprinzător:

dl Vladislav Caminschi

Nu se susține.

dl Eugen Dațco

Nu se susține.

dna Cristina Tișcul

Nu se susține.

dna Liliana Busuioc

Nu se susține.

Recomandă completarea documentului cu o descriere detaliată a costurilor asupra mediului de afaceri, în special în raport cu IMM-urile. Nu este clar expus care va fi povara financiară asupra întreprinderilor, în contextul în care securitatea cibernetică ține de competența statului și organelor de drept abilitate;

- Se recomandă implicarea activă a mediului de afaceri în consultarea AIR, anume a întreprinderilor asupra cărora va avea impact financiar proiectul;

- Consultarea publică este necesară a fi efectuată la etapa AIR, și nu cum este indicat în document, la etapa elaborării proiectului de act normativ.

dna Carolina Linte

Nu se susține.

dl Eugen Cozmulici

Nu se susține.

dna Oxana Barbaroș

Se susține cu condiția luării în considerare a obiecțiilor și recomandărilor.

dna Diana Russu

Nu se susține.

dna Valentina Chiper

Se susține cu condiția luării în considerare a obiecțiilor și recomandărilor.

dl Roman Gapeev

Se susține cu condiția luării în considerare a obiecțiilor și recomandărilor.

dna Angela Panciuc

Se susține cu condiția luării în considerare a obiecțiilor și recomandărilor.

dl Ghenadie Rusu

Se susține cu condiția luării în considerare a obiecțiilor și recomandărilor.

dl Dumitru Vleju

Se susține cu condiția luării în considerare a obiecțiilor și recomandărilor.

dna Ina Chiruța

Se susține cu condiția luării în considerare a obiecțiilor și recomandărilor.

dna Corina Cristea

Se susține cu condiția luării în considerare a obiecțiilor și recomandărilor.

S-a decis: *analiza impactului de reglementare se susține cu condiția luării în considerare a obiecțiilor și recomandărilor (8 - se susține cu condiția luării în considerare a obiecțiilor și recomandărilor; 7 – nu se susține).*